
HÍD

LXVII. évfolyam, 1. szám
2003.
január

VERSEK ÉVE
2002

JUGOSZLÁVIAI
MAGYAR KÖLTŐK
MŰHELYE

ÖSSZEÁLLÍTOTTA
BORI IMRE

FELKÉRŐ LEVÉL

Kedves Barátom,

időszerűvé vált költészetünk felett az újabb seregszemle. Szeretnénk a *Híd* decemberi számában a Versek Éve esedékes gyűjteményünket közreadni. Most sem idillikus körülmények között élünk, tehát ihletből nincs hiány. Ezért kérek, hogy november elsejéig küldd el címünkre a Versek Évébe szánt költeményed csokrát. Szép lenne, ha minél teljesebb képet nyújthatnánk költészetünk állapotáról és létünk mai jellemzőiről.

Bori Imre,
a Híd főszerkesztője

Újvidéken,
2002. június 19-én

KIRÁLY ERNŐ

TALÁLÓSDI

A
T
Ö
B
B
S
É
G

K E V E S E B B
 h a g y á m : á t
 k í v á c s i
 Ö r ö : ö s
 t á j é k : z a : l a n
 s z ó r a : o z i k
 l u : t a
 i r i g :
 S Z E N V E D
 s z a v : z
 é p : t
 r o m b : i
 é l n i a k : r
 f e l e : e l
 t i p : r
 b ó l o n : a t
 d ö n :
 S Ú L Y O S A B B

N. B.
a pontokat betűkkel
helyettesíteni

KARCOLAT

tejszagú koszorús lankákon heverészek
 ahol nemrég lépten-nyomon kérődzött a halál
 halott testemről lemetszi-e valaki nadrágszíjamat
 kétpúpú tevére hasonlítok
 lila virágok folynak felettem
 kisfiam mogyoróvessző paripáját legelteti a sírok között

Zlatibor, 1968. augusztus 12.

PAP JÓZSEF

SZÍVTELEN HAIKU

Azoknak, akik magukra veszik

Kapcsolások I.

A kotlós vertyog:
 fülsértőn védi fészkrét –
 karca a verssort.

Kapcsolások II.

Pikkelsz versemre,
 mint fojtó purzicsánra.
 Mért szívod mellre!

Szülőház

Nem nosztalgia;
 ifjúi hév s dolgos kéz
 kellene oda.

Szüleid szemében

Mernél-e mostan
 szemük elé kerülni
 így – bekáfoltan.

Pályák I.

Ösvényen járok.
Te már rég a Nagyúton
futod a távot.

Pályák II.

Mikor célba érsz,
nem kiabálják: „Hogy volt!”
Fontos, hogy tudd, mért.

OTTAWAI LIMERICKEK

1.

Bekap egy Hot dogot s elszelel,
rója a várost és alszelel.
Megtorpan egy pubnál
(Magyarul – kocsmánál)
s Guinnessst vedel kikirikivel.

2.

Ez is egy ottawai story:
A kutyus itt sohase szőri
Bélsarát a járdára;
A pázsitra kakálja,
S rám se vakkant, hogy I am sorry.

3.

Megszenvedtem a kutya világot.
Mert kutyavilág ám a világ ott.
Télen azért mert doghideg,
Nyáron azért mert dögmeleg.
Kutyább, mint a ti kánikulátok.

4.

Dívik egy praktikus intim női holmi.
Szétkapkodták a nők, bár volt egy halomnyi.
Nem azt nézik, hogy sikk-e.
Mint öregurak slicce,
magától szétnyílik. Le sem kell hát tolni.

ÉSZREVÉTTLEN ELTŰNÉS

Ő, akiről – némi hiúsággal –
 azt hitted, hogy rendszeres olvasód
 (– éppen ezért írás közben rá is gondoltál –),
 észre sem veszi majd,
 hogy hiányzik a neved
 a fedőlapon kiemelt szerzők közül,
 amikor kézhez kapja
 folyóiratunk legújabb számát.
 „Állóvíz, posvány, unalom,
 múlton merengő, elcsépelet témák
 ebben a viharos, felbolydult világban!”
 gondolja, s fanyalogva tolja félre.
 Jobb is, hogy nem vagy ott,
 mert neved láttára se lapozna bele.
 Az az igazság, hogy te mindvégig
 áltattad magad meg kissé öntelt is voltál.
 Most aztán volt, ami volt – mindennek vége.
 És már az sem valószínű,
 hogy eme pitiáner ügyből
 (nem vagy a fedőlapon, no és? . . .)
 valamiféle botrány kerekedik.

VESZŐDSÉG

Akárhogyan csűrjük,
 a szó e világi marad.
 Lám, az enyém is:
 fényben fény, sötétben sötét.
 Vesződöm vele,
 feldobom,
 lendíteném
 az égig.
 De nehéz és szárnyatlan
 (vagy szárnyaszegett?):
 visszahuppan a földre.
 Ügyes-bajos dolgaim intézni.

LÉGHAJÓSOK

Megrészegülten
a fölemelkedéstől
oldozzuk dobáljuk
nehezekeinket

Följebb csak följobb

Suhogva szárnyalunk
a kékbe a fénybe

Nem vesződünk többé
földi bajokkal.

KAVAFISZNAK SZÁNT SOROK 1993-BAN

(részlet)

.....
Hozzád fordulok hát, Hozzád, aki régi
tekercek, törött kőlapok hiányos
szövegeit silabizálva megannyi
tanulságos történet tudója lettél,
s be is számoltál róluk verseidben,
miközben rendhagyó szenvedélyed
gyönyöreiről és kínjairól sem
restelltél gyöngéd sorokban vallani.
A jövő kevésbé érdekelt? Arról csak
ritkán szóltál. Óvatosságból? Vagy
elképzelni se tudtál volna hasonló
példákat a távoli jövőben (vagyis a mában!)
valamelyik félreeső provinciában, mondjuk,
épp ebben, hol tengődni kényszerülök . . .
Pedig van, van bizony. Ostromgyűrűben,
elszigetelődve és kifogyva mindenből,
ami az ember életét elviselhetővé teszi.
A férfinépről semmi jót, mi az, hogy jót!
– csak rosszat mondhatok: többen szakállas
haramiák, garázda martalócok lettek. Pedig

mondhatni, velünk egyívásúak, együtt nőttünk fel,
nem az ellenség soraiból valók; azok még
odakint vannak, a „falakon” kívül
lebzselnek, kedvező pillanatra várva.
De asszonyaink erénye s gyakorlatias
találékonyága bámulatra méltó
(jórészt őket dicsérni íródnak e sorok),
és méltánylást érdemel erélyük is.
Ők vették észre – nem volt nehéz –,
hogy a város ellátóiban fogytán az élelem
és a mellvéden lézengő katonaság is éheznek,
a lakosságnak szánt árut dézsmálja.
Az anyai ösztön előrelátó: felfogták,
hogy gyermekeik egészsége, léte a tét.
El kellett dönten: a katonaság vagy a gyerekek.
Választásuk a gyerekekre esett, hiszen
a jövőt mégiscsak bennük látják.
A hadsereget nem táplálják többé.
Az utolsó falatokat gyerekeiknek őrzik.
A hadsereg úgysem védi meg őket.
Ha komoly ellenség fenyeget, meghátrál,
megfutamodik. (Máris hallani, hogy a fegyverbe
szólítottak bujkálnak, némelyikkel meg
bevonul hadviselt apja is, mert nem
tartja a fiát eléggé harcraérettnek . . .).
Ha pedig felveszik a harcot,
a mindenkor kétes kimenetelű
ütközetekben a harcosok fele,
rendszerint a jobbik fele elesik
s az élet hosszú időre gyászba borul.
És akkor az már nem is az az élet.
Ha behívósok dörömbölnek az ajtón,
letagadják, hogy férfiember van a családban
s cerberusként állnak elébük.
A törvénytisztelő és engedékenyebb
férjeket bevetik az ágyba, hogy el ne
szólják magukat fiuk hollétéről.
Eszükbe sem jut a hagyományos engedelmesség.
A jövőt illetően meg úgy vélekednek,
gyermekeiket eztán majd úgy fogják nevelni,

hogy ama fényes és dicső múltból
csak elvétve halljanak, regéket, miegymást
a nyertes háborúkról, és semmit,
de semmit az ősi és hősi
erényekről, melyeket gyakorolniuk kell,
ha idegen fegyverek fenyegetik a várost.
Ennyit asszonyainkról e háborús szorongatottságban.
Sajnálom, hogy nem szebben s magasztalóbb sorokban
számolok be róluk, de hát, háborúban a Múza is . . .

ÁCS KÁROLY

ÍRÓTÁBORI RIGMUSOK

(A „ZÖLD FÜZET”-BŐL)

FANTOM-VONAT

Megy a gőzös megy a gőzös
Kanizsára
Kanizsai kanizsai
Tábor várja.
Elöl ül a elöl ül a
Czine Miska
Ki a gőzöst gőz nélkül is
Pipafüsttel igazítja.

HELYZETJELENTÉS

Játszom az élőt játszom a holtat
Elárulom az egyszer voltat
Elfogadom a rúgást sorsnak
Ha bűnömből kicsit lekopta
S új szerepembe beleszoktat.

Új szerepem: a tartós szégyen
 Amellyel nem kell szembenéznem
 Sőt éreznem sem kell fő hogy értem:
 Lapulás se ugrálás se érdem
 S levegővé se változhatok. Még nem.

KANIZSÁN MA ÉS MÁTÓL KEZDVE

A fél világot bejártam
 Kanizsára rátaláltam
 A Tiszában megfürödtem
 Én is kanizsai lettem.

Megvan a Fürdő a Nagykert
 Még a Vigadó is megtelt
 (Képzletben gondolatban)
 S a sok régi barát hol van?

Ami elmúlt ne keressed
 Amit itt látsz azt szeressed
 Koncz és Dobó szép kettesben
 Várnak rád a kis ligetben.

Figyeld a szájuk mozgását
 Némán épp azt magyarázzák
 Mi az élet-halál titka
 Mehetsz tovább jöhetsz vissza.

LIMERICK NON PLUS ULTRA

Írtam jó néhány limericket
 Most egy még jobbat sikeríték
 A limerick úgy jó ha link
 És minél blődebb így hát ez itt
 Minden ismérvet kimerített.

„CSALÁDI KÖR”

(hangzás-paródia)

Estebán Estebán kit kinyírt a bomba
Vedelnéd borodat ha eszed lett volna
Csupa régi barát sebtén fölkaparnak
S apró cafatokból sután összevarrnak
Minta ráma kelme -valamin röhögnek
Elszabták ágyékát ama szép görögnek
Csapon a tevévér megereszt a kormány
Iparkodj csomagolj csoda hogy még voltál.

IMA ÖNKÉNTES HALÁLÉRT

Köszönöm Atyám hogy lefogtad a kezem
Valahányszor magamra akartam emelni.
Jaj hányszor is! most mégis arra kérlek
Uram engedd hogy ha eljön a perc
Magam tehessek pontot az életemre
Tudom hogy a tenyereden tartasz
De le is tehetsz egy pillanatra
Míg fölveszel a földről egy elalvó bogarat.

Sokat kérek Tőled csak kérni tudok
És eső alá állni födetlen fővel
Hogy arcomon csorogjon le könny helyett
Áldásod és a jó tudat: akárhogy választok
Mindenképp a Te akaratod teljesítem.

ROKKANT-VIGASZ

A sors különös kegyeként
Nem kell kapkodnom legyekért.

BESTSELLER

Boldogok a lelki szegények
Róluk (s nekik) íródnak a regények.

DALOCSKA A DEMENTIÁRÓL

Az én eszem kicsike de jó
 Van még benne hat szem mogyoró
 Mogyorónak is a legjava
 Nem adom ám senkinek oda.

RÉGI VERSEIM OLVASTÁN

Megfordulhat a kör s ismét egy lesz ami egy volt.
 Másodsorra talán meglelem én is a szót.

ELŐKELO' ÁLMATLANSÁG

Hallatlan!
 Röhög a rekeszizom
 Kínjában
 Hajnalban
 Fölözött tejet iszom
 Bor helyett tej
 Vagyon az ó kupában.

ÁLDOZAT

Kimegyek a fürdőbe
 Bebújok a kürtőbe
 (Hogyha kürtő az a kis luk
 Amin át járkál a friss luft)
 Mért? hogy legyen kürtős Kovács
 Ha már nincsen kürtőskalács.

APATRID NÉPDAL

Árva violácska
 Hervadoz magába
 Nincs aki locsolja
 Nincs aki szagolja

Nem néz senki már a
Viola virágra
Mért is illatozzon
Inkább hervadozzon.

EGY FIATAL KÖLTŐRE

Mint egy másik partról tekingetek át
Méricskéljük egymást: tanár és diák?
Dehogy: száraz kóró s idegen virág.

NYERSANYAG EGY ÉRTELMISÉGI BALLADÁHOZ

(94 májusából)

Lóvá tett vátesz
Posztmodern poéta:
Se pénz se posztó.

S az establishment
Mely nem ismert
Se embert se istent.

Földön csücsülő „csúcs”
Dróton rángatott doktor
Makogó magiszter.

Főtlen tészta – esztéta
Kripli kritikus
Piti politikus.

Mérték – mérce – minta
Hinta-palinta
Elilliant elit.

Habókos okoskodás
Hektikás etika
Tantaluszi tanulmányok.

Verba ficta
Corpora lingua fingit.

„NÉMET VERS” LÁNYOMNAK

Sorge weg, Esther:
Morgen wie gestern!
Wenn's geht nicht, besser
Ein Strich, ein Messer.

MAGYAR AGY, MAGYAR AGYAR

Agyalágyult magyar agy
Agyara is agyarabb
Mint más kané: magyarabb.

MOTTÓ ÉS EPILOGUS

Ácsorogtam csámborogtam
Sokszor elkámpicsorodtam
S feleselő Ács-sorokban
Fél századon átcsorogtam.

1999. dec.–2002. dec.

DÉSI ÁBEL

A CSEND VIRÁGAI

1.

Hajnalban nyílnak
a legszebb virágok
jó álmok ölelik
a szirmok életét

fáradtan üzennek
búcsúzó álmokkal
hasztalan várva
a lassú feledést

de jöjjön a múlás
ha megáll a csend
így terem virágot
a fáradt türelem

de milyen virágot
álmodik a hajnal
a csendből virágzó
meghívott szerelem

világunk virágát
a hajnal öntözi
harmatot permetez
s ébresztő cseppeket

a hajnal bimbói
keresik a kertet
s emberi életet
örökös álmokban

emlékek és álmok
kísérik a hajnalt
hullámzó időben
hívják az ébredést.

2.

A csend virága
ébredő gondolat
álmokban születő
lebegő képsorok

szürkéből a színes
színpompás életet
legyen hát valóság
ha ébred reggelünk

nyugalom ápolja
képeink világát
ha pihen a mozgás
felébred az élet

madarak éneke
szólítja a csendet
galambszó és rigó
dallama pihentet

így ébred ringatva
emberi világunk
és készül remegve
az élet tavasza.

3.

A remény szirmai
halkulva hullanak
születő napfényünk
pirosló égboltján

lekonyul a virág
távozó napfényben
várja a friss eső
ébresztő hatalmát

a csendből távozva
megszólal a rigó
fekete madárka
a hajnal hírnöke

követi a galamb
ringató ritmusa
a kedves ébresztő
hajnali hírnökünk

és a csend virága
lassan így lehull
besurran a kertbe
ébresztő hajnalunk.

Szabadka, 2001

NÉMETH ISTVÁN

EGY PAPÍRSZELETRE

(Biztató)

Fenn, fenn,
szédítő magasságban,
Ég és föld
között
egy helyben vergődő madár.
Talán pacsirta.
Alatta beláthatatlan,
kiégett pusztaság,
ahol
nincs egy árva fűszál tors közt kelőben.
Felette kegyetlen,
lángoló ég.
Rajta kívül minden mozdulatlan,
sehol egy lélek.
Még csak egy kicsiny kis prücsök sem hegedül.
Csak ő, egyedül csak ő.
S mondja a magáét.
Mondja, mondja *a nagy sömminek.*
Fuldokló hangján
teleénekli ezt az izzó végtelent.
Ki hallja meg?
Üres az ég,
kihalt a pusztaság!
Ki látja őt
ebben a vakító, szemet gyilkoló fényben?
És mégse hagyja abba a dalt
ott fenn, abban a szédítő magasságban
Ég és föld
között.
Ne kérdezd, kinek énekel.
Talán a teremőjének,
az

ég és föld
urának.
Vagy csak önmagának?
Bújában-bajában,
önkívületében?
Énekel szakadatlan.
Teszi a dolgát.
Ne kérdezd, miért,
kövesd inkább!

Újvidék, 2002. szeptember

ERDEI ERNŐ

AZ ÉVEK ZUGÁBAN

A gúnyát felöltöm,
este meg levetem,
Te is csak öltözöl,
vetkezel, Kedvesem,
közben bennünk ásít a selymes tétlenség:
kétszer semmi, akár egy üres dominó,
amelyet félretett az élet réges-rég.

MEGTARTÓ JEL

Születésének fénypercében
kegyelmi hírirat nélkül
a tenger keblén hal el ébren,
s akárha mi sem történt volna
mint létre kelt hegyen jelzi:
forrás anyja a folyó holta.

HUSZÁR ZOLTÁN

KÉNYSZERPÁLYÁN

mozog itt minden még az is ami dermedten
vagy meredten áll mert elszáradt vagy megfagyott

együtt a fenevadakkal
korunk szőrnyeivel
és azokkal akik mellettünk állnak noha már rég nincsenek

az idő lázas váltakozva forró és hidegglélő

körös-körül szűkül a szögletes tér
magas sziklafalaival

dühe lassan csillapodik

további hátrálásra már nem kényszerül
már nem kényszeríthetik

talán egy griff
talán egy idetévedt griffmadár segíthetne még
fáradhatatlanul zümmögven ezt a régi dalt
míg könnyű de acélos bordázatú szárnyai rezegnek
és halványan süt a nap és halkán suhog az eső:

egy kis tűz egy kis láng egy kis fény
minden fiatal és minden vén.

MOZAIK

A falu lakói sokfélék házaik
toldozva-foldozva akár a mozaik
határuk illa berek nádak erek
sokszínű sokhangú mint az egyveleg
összekeveredett az ipiapacs és az ispiláng

egy papírvágó késtől összepiszkolta magát a világ
s most eltűnődik valakinek a felemás szavain
váratlan mozdulatán visszas tekintetén
tűz a vízzel víz a tűzzel
csak vegyesen csak keverten
tűz a víztől ne lobogjon
víz a tűztől párologjon
éhes tolvajok a kertben
gazdánk hiába áll lesben
örülhet nincs összeverten
jó a rosszal csak keverten
mély tó vize föl kavartan
bárány farkas egy akolban
az éjszaka a nappal
vereség a diadallal
nincs holnap
köd szivárog valahonnan
és mindenféle por mindenfelé füst
eltűnt a kert haragos zöldje
s az utolsó bárányfelleg is
kavargás gomolygás sötét van
de lesz holnap
a lég fonott ostorszíjai
csattognak ettől olyan halk a távolodó
ének szégyenlős jaja a mai
nap puha bele fogytán
elég volt mindenből mélyül az árok is
az E5-ös út mindkét oldalán
és a kertek alatt hol kóbor eb kullog
s kótyagos szél támad mely könnyű homokkal újra
és újra betemeti mint a rovott múltú tegnapot
az ártatlan ma
s szem alatt az éjszakai árkot a hiú reggel
lesz holnap
hogya épp nem olyan is ugyan mint a mai nap volt de lesz
most csak ottan jó ahol a hatalmas
és józan ezüsfolyó apró égői fénylenek.

KÉPZELD

szép zöld
az ég
és kék
a föld
a fák tótágast
állanak
ne rángasd
a zsinórt
a tegnap holnap lesz
a holnap ma van
sose volt ekkora rend
egy vitorlás havon
úszik
vörösen izzad
tudsz-e számolni húszig
vagy ez már magas matematika
mint a kétszerkettő?
smucig a
magyar de bárki más derék
s az afrikai sivatag peremén pontosabban
a szavannákon befagyott a nagy tó
hol ötakilós halászt fog egy bátor kecsége
s ki hinné hogy éppen ettől illetve attól
forog olyan olajozottan a kerék
eszünk és a világ kereke.

AZ ÁLDOZAT

Mindenki hős valamiképp
mert életét áldozza föl
valakiért valamiért
ha elesik a harcmezőn

mert el fogsz esni te is ott
a meghátrálás nem segít
nem óv meg amit rádhagyott
a társad sem a szüleid

emléke csak a gyereked
születése első szava
s az aminek jelképe lett
a virágzó mandulafa

s a bibliai búzaszem
mindenki hős valamiképp
mert életét áldozza fel
a világ kicsi szirmaként.

B. FOKY ISTVÁN

PEZSDÜLÉSMOTÍVUMOK

Még csupán ritkás, nem eléggé tömött,
szikkadt nyár gebe kalásza.
Még nagyon könnyen bomló, mindene zötyög,
akár a férfi-nő életjáték násza.

Nem szorosan összefüggő, csupán érintés,
valahogy így köt zápor után a homok.
Szabadossá válik, semmi fenytés,
a fegyelemre nem talál okot

tájban szálló pelyva, már csépel az idő
és roma nő házfalat tapaszt.
Szőlőkert mögöttes parlagnak kinő
gondjából tegnappak előttes panaszt.

Még minden csupán köztes, pezsülésállapot,
valami indul, túl lazán, tétován.
Már mozdítaná a lóerő a hámot,
de marad minden a régiben. Lazán.

LEVEGŐBE KAPASZKODVA

Lóg az eső lába, akárha függőn
tar fejről piszkos köldökig.
Levegőbe kapaszkodva a gnóm-
lét naponta meghal egy kicsit.

Valami vibrál a levegőben már,
aprózza felénk a léptét a tél.
Most még ősz lenne, és a tetők
feletti, lábunkat csörrentő szemfedél.

Összeszokott házak lármás magánya
jár át naponta mivoltok halmát,
valahol becsukták ma is a boltot,
elfedi a lány is ráncos arcát,

hogy koravén erre a térkép,
hogy már szemesnek se áll a világ.
Hogy a levegőben kapaszkodunk,
teraszokról hullnak reánk a dáiák.

BÓKA MÁRIA

AMIKOR AZT HISZED . . .

Amikor a szavak
hangtalan
takarodót fújnak,
amikor hiába
fürkészed
arcát az újnak.

Mikor a lármától,
arcodra
kiül a döbbenet,

amikor azt hiszed,
holnapra
elfelejtheted . . .

Amikor nem látod,
mert nem akarsz látni
az árnyat,
mely a falra vetődve
sietős léptekkel
menekül,
amikor idegen szemek
keresztútjában
arra ébredsz,
hogy ott álldogálsz te is
kalapod mellett,
arcodra
a kéregetők félszeg
mosolya merevül,
s bordáid mögött
az egyedül
ütött-kopott hangszerén,
egy démon penget húrokat
lélegzetvétel nélkül.

SENKI SEM MONDTA

Mivé lettél, mondd,
naponta kérdezlek, mama –
suttogó hangodtól
azóta egyfolytában
visszhangzik a szoba,
párnádról mintha még
visszanézne rám
gyűrődött ajkad mosolya,
szaggatott sóhajod
szellőként lebben,
mély árkot ásott
közénk az este,
nem láthatom többé

magam a szemedben.
– Senki sem mondta,
hogy ennyire áthat,
amikor szobádat
végleg rám hagyod,
amikor nem lesz kivel
megosztani, hogy ez a nyár
maga mögött mit hagyott . . .
Összekulcsolt ujjaidon
magaddal vitted
rózsafüzéredet,
de ami neked fájt,
rám hagyta fájni tovább,
mint egy örökséget.

Palics, 2002

GULYÁS JÓZSEF

SÓSTÓALJ

Kis ablak, kis sárga fény,
kis hideg téli sárga,
látlak, magamban látlak én,
bennem, mélyen elásva.

KÚTBA NÉZEL

Hiába meredsz bele,
nem csillan meg a fény,
vak és üres,
nincs remény, ne remélj.

Hiába is gondolod,
hogy kigyullad a fény,
a kávéra hajolva,
ne remélj, nincs remény.

AMIKOR MAJD

Amikor majd mindent elfelejtek,
akkor lesznek jók hozzám a lelkek,
odáig meg járom a bolondját,
ebéd helyett magam eszem, mondják,
jó költő vagy, így sértegetnek,
ha meghalok, átkokkal temetnek.

LACI ÉS MARGIT

Laci és Margit: meghaltunk,
volt ami volt,
mi már belenyugodtunk,
ez, ilyen a jó holt,
ti is nyugodjatok bele.

ROMRA ROMOK

Én nem segítettem nektek
a szocializmust megdönteni,
és romjain nem segíték
még nagyobb romokat építeni.

DEÁK FERENC

OTTHONRÓL

(részletek)

A mi házunk, ez itt, Délen, csak vert falú, lapos szentély.
Ágasai nem görbültek, gerendáit nem fogta szű,
orcája ép: vihar után a sebeket több nemzedék vakolta be.
A pitvarunk, bő udvarunk: nyitott, pusztá szérű.

Akácpalánk, vén deszkasor észak felé rég rostokol.
Tudjuk mi azt, megtanultuk: nem védhet meg.
Magasabbról jön a pokol, ha majd támad, nekünk ered.

De most csend van, a levegő is belefáradt . . .
A folyók vize sóhajtásra megáll, madárnak csak hangja maradt
fenn, belelőve a tűrő levegőbe.
Térdel az artezi, a gémes saját nehezékén akadt.

.....
Vájárok vagyunk kikre a hegy reászakadt,
a beomlott tárnában – egy idő után –
elfogy a fény, a víz, a szó, a fohász befelé kotor.
A Föld magva iránt húz a remény.
Még lebeg az inga, aztán végleg megáll.

.....
A sátor, az odú, a pusztáknak örvényes haja,
a selymes szélbe fonott hanga, fellegeknek hadvonulása,
villámból ível ki karvalyok karma . . .
A sár meg a mocsár meg a hangos por, legelő, önfeledt őzek,
meg az erdőknek mindahány vadja, vadgalamb szárnyában palatoll,
amott, odébb, alatta pedig páfrányok
lengé bokraiból a még senki birtoka:
a széles, lomha nyoszolyatőzeg, tőzegnyoszolya . . .

Délidőben a sugár győztesen ledőf a Földre,
évszakonként is csak kis hűvös árnyat hagy tested körül.
Cövek vagy, igencsak iránytalan, bezárva hurokba, kinyitva körbe.

Nyugatról az érett gyümölcs tompa fénye ér,
szótlán csermely az árnyad, utánad oldalog,
beléhajtod orcádat s kérdezed a Teremtőt:
MONDD, URAM, VALÓBAN: HOL IS VAGYOK?
S aztán északról rianva,
jégkelengyében felkel a Nap,
úgy világít reád, hogy magafelé vonja
árnyékokat.
URAM, NEM LELEM SE HAZÁM, SE FÖLDEM,
SE OTTHONOMAT!

.....

- Igen, Uram, alig léptünk e földön (az Édent mi nem is keresnénk), csak bízunk, hogy e táj birodalmunk lesz, s minden a miénk . . . Most itt várunk, s már itt vannak a kerubok is, keleten, hogy sóvárgás és álmatlanság legyen a levegő, s a vánkosunk. Az elvesztett otthon élő, eleven, sajgó seb; be nem gyógyulhat az idők végéig, sohasem. Ködképek sorjáznak időtlen, szaporán, s bár megvolt a rendnek útja, iránya, a logika rendje, a rend logikája, ám a *múlt* győzelme érkezett túl korán!!!

.....

Csak ismételjük jó hittel, hogy
 ez az ember daccal ébredő erdő,
 álmát vad sugarak éle sebezi.
 Kavargó áram húzza csontjait a mélybe,
 váltakozva lesz erdő, hajó és tenger, s a Teremtő
 oltalmát róla végleg leveszi,
 s válik belőle mély gyökerekben
 hajóját vesztett horgony,
 csúcsára állított, görcsösen jelentő őrtorony,
 nagyargó, majd dermedt lávafolyóban
 tovább is szabályát megtartó, fegyelmes pagony.
 Hát ezért jönnek a parancs-tanácsok: menjen ő,
 EZ az ember –
 innen távol, menjen csak, s hogy ide
 mindig visszakanyarodjék, s hogy otthont a világban,
 bárhol is, hiába tákol majd, arról gondoskodik az ingoványbéke,
 a sógor, koma, a kedves, nagy kaszás és a távozó jövő . . .
 S amerre kel és ahol majdan jár,
 fejek hullanak,
 lesz aszály, majd a szélesen kinyíló
 legyezőkön fel-feltűnő hiába-délibáb,
 özönvíz, utána hullókkal, szennyel dús, gilgámesi nagy mocsár.
 És hét bő, meg hétszer hét szűk esztendő,
 s vele az égből hulló fényes nyílkalászu búza.
 Csupa nyíl zuhog le, a magja koponya-kerekszemű gabona.
 Lehet hogy nekünk soha meg se szólal az ígéret-kürt?
 Itt vagyunk hát, ide tett bennünket Isten rendező karja . . .
 Így leszünk az ŐSI BŰN,
 leszünk az otthonából elüldözött első menekült,

anélkül hogy bárhová mentünk volna:
 állunk a végtelen sor, a balsors élére, ahogyan azt az Úr akarja . . .
 Ide pihenni jártak (járnak) a döngeselyűk,
 a remetét is, ha jött, elemésztette a fortyogó lép,
 hitét, nyelvét, szívét felhasogatta levélpengéjével
 a konok, őshonos nád.

Első szentünk szavának híre szerint élünk, halunk,
 a bábeli átkot járható pallókkal ívelve át,
 s ha nemzetségek hullanak a mélybe,
 mert előnyt valaki heccből, dacból nem ad meg,
 hát a halálból fel, az égre is már csak bosszút, halált kiált!

.....
 A legnagyobb baj, hogy tejttestvér szemében nyitva a bicska!
 S nem bizonyos, hogy itt, hol lábunkat végre tán megvetettük,
 hol egy elosont tenger homokja pereg ellenünk sziszegve szertesztét,
 hol szomjúságába belehalt a néhai buzogó, bővizű római kút –
 egy elárvult, dadogó, ostoba, csak levélen megmaradt félnótás kotta
 feledtethet vért, hamut, ismétlő bánatot, réteges bút,
 amíg a lelassult légből, s azon túl – a világmindenségbe –
 vidáman belezúgnak az ólmos, csörgő ostorok . . .
 Ó, és már az sem bizonyos, hogy eljutnak Aiolosz asztalára
 a dél-bánsági ritka dűnékre írt, felmentést könyörgő, esdeklő sorok.
 Ezért kezdjük újravenni, nyelvbolyhunkról élesztgetni,
 hörögve is énekelni:

*Kósza szelek, gyapjas felhők, madársereg, kék legelők,
 rózsaberkek, korallerdők, alvó szelek, hinnimerők, elhunyt perek,
 koránkelők, elevenen gyökérevők, magvaszakadt
 égrenézők, fáradatlan pásztora lesz
 minden emlék, minden árva, minden rokkant bombarepesz . . .*

Hidd el nekünk ködben-porban elmélkedő Nagy Figyelő,
 biz' ez igaz:

e kórusnak hangja rekedt, szeme repedt, de – lesz. Marad.

A por, köd, s ez a konok, vaksi homok

lebeg, olvad, hosszan pereg.

Végül is majd: a Mindenség velünk-e, vagy épp nélkülünk

– olyan mindegy –,

míves kézzel, türelmesen – újat teremt. Talán jobbat.

Ezért bízom rád most végtelen nagy nyugalommal, bizalommal
 üres házam, szavaimat, betűimből otthonomat.

TÖRÖK CSABA *

HATÁRHELYZETEK

1. ÖNURALOM

„Ki követi Mu nagyurat?” (131)
(Weöres Sándor fordítása)

Pörög bennem a „Szú”-d, üdén,
fenekestül – üge-tón ügém –,
s ha Monda [Si King] írja,
San-Há: Tengri – vagy Szúrja.

Kök tengri, Kuku-nór s jurta:
olvasatlan Kama szutra –
gyere csak elébem ügyni,
s üsünket a hőnk előnti.

Mennyit a nyári buszunkra?
Mi hozott rám? Égi dzsunka?
Öt perc: Újvidék–Szabadka?
„Kung csi-cső”? „Közkocsi”, csacska!

Selyemből pekingi kacsa?
Gong Li lófarknyi varkocsa?
Díjabbra már sose csinál
a palicsi filmfesztivál!

Legközelebb ne csak szórjad:
szedd is össze mind a „Szó”-mat!

Újvidék, 2002. július 30.

* Eddig Torok Csaba néven jelentette meg írásait.

2. ÖNVÉD

„Látom, az életem nemigén gyönyörű . . .”

Kodály 1914. évi bukovinai gyűjtéséből

(Mikecs László: Csángók, Bp., 1941)

Egyre ritkábban nyaralok a fiammal,
tavaly is tán három napunk volt Tokajban:
rágyújt a széphalmi Kazinczy-szentélyben
s Patakon lelt Faludy-könyvvvel tart ébren!

Most hát lessük a legdélibb délvidéken,
hogy' ússzuk meg a Négyszemhatárt akképpen,
mint mertem azt natúr-strandról negyed' éve
Mao-sapkás, orsós lányok epresébe . . .

Okunk lenne visszanyitni Selyemutat:
egyensúlynyi emlékből is Gubót kutat
pár nemzedék (Középföldről) csak szórmentén
s „Marco Polo Közlekedő Edény” elvén . . .

Ám határőr, ezúttal már, mégis akad,
helyreállt a Róma–Bizánc közakarát:
Székely András kettőshangzón föltartóztat.
Sebaj, földi. Nem sok már a három hónap!

Bukovina? Vojvodina? Crna Gora? . . .
Otthon vagyunk? Itthon vagyunk? Eben goba.

Kolkhinion, 2002. augusztus 29.

3. ÖNMARCANG

„Kisi ogli különmüs kisi oglinda . . .”

(Ember fia teremtett ember fiát . . .)

Kül ujugur kán sírfeliratából; 8. sz. eleje

Hozom hazafelé a szomszéd utcából
a verset érlelő három liter tejet,
s lestoppol a hársfa alatti csődület:
tucatnyi kölyök, eb torkaszakadtából

csahol a fa hegyén lapuló macskára –
 egyiküknek sincs talán okosabb dolga.
 („Ügyesen elejét kell vennem a szolgál-
 lelkü ösztön-lincsnek, akármi az ára!”)

„Utáljuk a dögöt” – avat be az egyik –,
 „karmol is, meg hiányzik a másik szeme!”
 De csak azt figyelem: hajlik az ág vele
 a közeli eresz fölé, s ő már ugrik . . .

(„Ez az, komám! Fél szemmel is egerútra!
 Arszlánjegyben sülök én is bádogtetőn.”)
 Már gyerekként kipróbáltam, halál'vetőn:
 bárhogy rajtol – talpra ér a jó kandúrja!

S hogy Kivétel ne rontson a statisztikán:
 Tűzbakra hajítani! – int a tiszt klán.

Újvidék, 2002. október 24.

4. ÖNTEGEZ

„Szüntesd mérgét a közös viadalnak . . .”
 (Devecseri Gábor ford.)
 Homérosz: Odüsszeia

A lépcsőházban suttogva szól a szomszéd
 fej (három magyar pulit tart emeleten,
 egyikén se látni, hol a kezdet, a vég):
 az én távbeszélőm is süket-e. S egen?

Mert akkor talán ez az újdonsült lakó
 az oka, a kompjutereivel: mindent
 leblokkol velük, mióta olyan buzgó
 hévvel megvette a házitanács elkent

elnökétől azt a szép lakást, szó nélkül
 tüntetvén el minden használható nyomot,
 s mi, többiek is folyton kapjuk (értésül?)
 a postát: „E házban lakhelyt vásárolok!”

S hallja: én már meg is vettem az Adria
legdélső szigetét. Nem, mondom, de jó hely:
fiam telket kap ott. Igaz, e pátria
telis-tele kígyóval – majd sok mungó kell,

indiai menyét, hogy kinyírja őket,
aztán önmagát is: menekvőn Előled.

D'Ulcinium, 2002. november 22.

FEHÉR KÁLMÁN

TÉLI JELENÉS

Fát válogattam, könnyen tüzelőt.
Olyat, ami szaporán lángra kap
És előbb melengeti a didergőt –,
Meg a többhetes kihült szobákat.

Karomra raktam vigyázva, sorba,
Tornyosultak, mint cifra pagoda . . .
Amikor bent leraktam, gyorsan,
Egy vértelen tücsök bújt el alatta.

Kerestem, forgattam a fákat,
De nem találtam. Hallgatott bölcsen.
Csak egy félig elszenesedett hasáb
Gurult, fordult ki elébem.

Tűz égette egyszer. Villámsújtotta talán?!
Olyannak tűnt, mint ismeretlen arcom mása –,
Nem tettem a tűzre! Kétszeres halállal
Ne haljon az, ki egyszer született e világra.

AZ ÉLET RENDJE

Gy. S.-nek szeretettel

Semmi ágán
Van egy virág
Én vagyok az
Aki nem lát
Sem életet
Sem a halált
Csak éppen azt
Ami rám vár

LATINOVITS ETELKA

MÉG-MÁR

Még csak a szőlő érne be kéken,
még csak az új bor forrna ki szépen,
még csak a kancsó telne a borral,
még csak a házban szólna a bordal,
még csak a vessző gyújtana lángot,
már csak a végsőt kellene várnod!

KERINGŐ

A nyár heve
a lány neve.
Bogár szeme
az ékszere.

Sötét haja
selyem moha,
kerek hasa
csodák hona.

A nóta ma
a lány dala.
A homloka
titok fala.

A tánc vele
kacér jele:
hevítene,
lehütene.

Az ős dala
a föld szaga.
A zúzvara
a lány haja.

CSONKA MARGARÉTA

KI LÁTTA AZ INDIÁNLEPTŰT?

Ki látta az indiánleptűt jönni felém?
Kezében ezüstnyír ága, foga között kék virág.
Megguhintotta záramat, nem nyílt meg,
jöttére szemem és fülem nem nyílt meg.
Jaj, kertemben lehullott a madárfészek . . .
Ki látta az indiánleptűt indulóban?
Kezében lüktető, vérző rózsakövel,
zsebében holt madárral a szíve fölött . . .
Ki látta Bruegel vadászát odébb lépni?

SIKOLY ANYÁMÉRT

Ím, utolért első hajnalom, nélkülöd,
kakasok sikoltják véresre torkukat,
most túlvilági pirkadatban fénylessz,
te sápatag madárka, te, a legszerényebb!

Gyászopál-hintón jövél találkozóra,
elsuhantál tőlem, kongott az óra,
kiáltoztam fuldokolva, várj meg,
tudtam, utol sosem érlek . . .

Végtelenbe nyíló kék terek,
tér és terek elemeltek, kozmikus
délibábok forgatják fejed, tükrös nagy
fényben süllyedsz és lebegsz,
dobok dübörögnek szakadék fölött,
nincs fenn és nincs alant,
a közép és a vég ugyanegy.
Csontjaid gyémántnál fénylőbbek,
véred csatornái néma gleccserek.

Elmentél tőlem idegennek,
világába mohó szellemeknek,
önmagad magvába bezárkóztál,
pihegő csönd-ruhában hová léptél?
Anyám, muszlin az arcomon ében,
álmomban és ébren . . .

RÉGI KÉP SZÜRKE ÉS FEKETÉBEN

Papsajt, porcfüves udvarban ülnek ketten.
A semmibe néznek szürke és feketében, kezük ölükben.
Mécsvirágok haloványa, homály bolyha rebben,
fakuló nagyapám ifjodott arca álmodó lett . . .
Sosem láttam álmodónak!
Fémes csillogással kihűlt subára talált a reggel . . .
Körbejárta napjait, pipázott, káromkodott,
hosszan hallgatott, nevetni rég nem szokott.
Liliomillat, imák indái, ravatalos, sötét ablakok.
Siratók, tavaszföld-mélyi kukacok
ott bujkálnak a fejekben . . .
A kutak szent városából fénypalástban indul
ki a Gyöngyszigetbe, iszaphegyeket talicskázni
a lágyan álmodó vén kalóz-kubikos.
Elkísérünk április nyarában, artézi kutak énekében . . .

INDULÓ HARLEKINLÁNY

Minden este ő meg én
indulunk az éj szekerén.
Lobogó holdleány, távoli lidérc,
üszkös kísértetek tánca fátyolán.
Vén gebe inog szekérrel,
most inni adj, tenyérrel.
A nyárfák lángörvénye utolér,
a semmibe hulló út véget sose ér?
Kezed csapdában vergődő madárka,
gyere, induljunk, várnak már,
az út hová vezet, szomjazom,
ősz nyárfák haja lobog,
a kocsi miért robog?
Anyám, aprócska harlekinlány,
arcán krétapor, szeme talány,
szája vékonyka cérnaszál,
lábra többé sosem áll . . .
Ne menjünk még haza,
mulassunk egy kicsit,
hosszú az éjszaka,
ledér dalok szóljatok,
a fabábu pantomintáncot jár.
Te vagy a legtisztább harlekinlány!
Nappal vagy éj, mi az a homály,
blansettáid égnék az ablak alatt,
alszik a kert, a mész
álmában perog, induljunk
halkan az éj szekerén, ne félj,
minden este az éj szekerén,
ne félj, kísérlek én.

LADIK KATALIN

TISZAVIRÁG

Sok fehér virágállat a lélekben:
vízminták rügyeznek, emelkednek fel tükörből,
ahogy a mulandóság csak isteni játék
ebben a folyóban, ahol semmi senkinek sem idegen
és mind szárnyalhat a part és hullámok fölé
a szépség sűrű fésűerdejében
a gyönyör és a halál szédült pillanatában –
– oh, karók, kifeszített lepedők!

TŰZMADÁR

Neki a levegő a kése,
kabátja vérzik a szélfúvásban,
fátyolarcú bútorok lebegnek
a megperzselt égbolt alján:
csillaggá izzik érte a csönd.

CS. SIMON ISTVÁN

ŐSZI KÖDBEN

„Hatvan felé, hazafelé . . .”

A kihűlt táj
ősz ködén át
már feléd pillog
a látóhatár mögött
lesben állva
vár rád
a faludat is fölfaló
elmúlás

HÁTRÁLVA

Mint aki vakrákként
hátvást, hátrafelé
megy előre,
s az van már csak előtte
amit kínlódva elhagyott,
úgy valahogy vánszorgok . . .

De még itt e homorú
s tovább homorodó földön,
a szülőföldemen hátrálok,
ám már lélekben távolabb
olykor a senkiföldjén járok . . .

Földijeim, ne tétovázzatok!
Dobjatok rám még
néhány sérvsúlyú
sós, szikes hantot.

HARANGASOR

A Harangasoron egykor
a sorozásra induló
öregapámnak
„Földig ér(t) a
nemzetiszín szalaga.”
Most meg már csak
szakadozott ökörnyál
leng az őszi alkonyatban.
A Harangasornál
a fehérre festett híd
lába közé fogva
nagyon tétova
az Aranka.
A Harangasor
kiürült helyén
kódbe mártott
emlék

jön felém
és nem a
kacagó remény.
Bizony, bizony,
elenyészett Harangasor.

HIÁBA

Eljött az ideje
be kell vallanom
hiába döngetnék már
kaput és falat
nincs számomra hely
a turulmadár
kiterjesztett
szárnya alatt.

És mégis . . .
Miért is?

VESZTEGZÁR

A távoli idegen hegynek
gránátalma-virágzaskor is
hósapkája volt,
s Emina jázminbokrai fölött
kihívóan ragyogott a félhold.
A hozzá hasonló ívű
híd lába közt
zölden, fehérén
ficánkolt a folyó,
milyen jó
(gondoltam magamban),
de mégis sietve
visszatértem Bánát lapályaira,
ahol alig álcázott
csapda várt,
meg a tulipiros vesztegzár,

s közben a gledícsiák
tüskéin át
az idő folyton szivárgott
homályosodó Tejútként elfolyt . . .
Ám most már
hegesen az se nagyon fáj,
ha szivárványos kedvében is
ölelés helyett
öl a szülőtáj.

BRASNYÓ ISTVÁN

ARABESZK

(Haladványok)

ÖT KIVONAT

Június a Ráktérítőn

A Nap roppant lidércnyomása alkonyatig zajtalanul a homokba sulykolja a fekete sziklát. Ekkor az éjszaka sötét termeinek bejáratánál szőnyegek leterítve nekilátnak buzgón fohászkodni, miután a szél erejétől meg sem ígézetten szétrebbentek a megriadt vitorlák.

A magasban mindent elbódít a papagájok karcos rikácsolása, távoli hajósok verejtéke buggyan ki a pálmaleveleken, mintha felsértenék bőrük. Az esti tüzek a parton hosszan fuldokolnak az ománi tömjén illatától, és a füstben szélesre tágul a távoli hajótörtek aranykarikával átfúrt orrcimpája.

Sehol sem lel vizet a sivatag madara, lángba borult szárnyal evezve át a felforrított homályon, csapongó útjelzőként karavánutak mentén, amerre többé senki sem téved. Csengettyűző tevenyergében csak az éjszaka vonul, meresztve csillagos sakálszemét és zöld datolyát izelve, nem messze a parttól.

Hogy ekkora az én szerencsém: szélfúttá homokot eszem és tengert kiáltok, és rosszul tájékozodom, vaknál alig különben, és nem bírom az utazást, úgyhogy minden távol van tőlem, távol a dűnék és távol a tevelegelő, és távol a lovak dobogása, akárcsak az üres kagylóhéjakba belefűlt tegnapi fővény.

Csupán a kabócák szakadatlan ciripelésétől megörölt levegő, ez nyom még valamit a latban, amikor a szél a hullámok közé csap, és hirtelen földomborítja az óriásteknősök páncéljának hátát, akár valami sohasem látott, fölmerülőben levő kontinenst.

KORFAKKAI APÁLY

A házak messzire hátrálnak a parttól, a fövény hálója délig kiürül. Akárki meghökkenne, ha egy reggel itt ébredne, átlósan kilátással az Indiai-óceánra, amely tengeri áramlástól elragadott szigeteket sodor. A levegőben csupán a felindulás érződne.

Hogy a pázsit haragoszöld lett és sűrű, simára nyírva; nőt viszont nem látni, mintha errefelé nem is élnének nők. A háttérben csak a homok okkerja lengeti áttetsző fátylát a neki-nekilendülő fuvallatban, és a cserjék levelei a fényverésben erezetük mentén ólomlemezként megolvadnak.

A hinta beszáll az elapadó víztömeg fölé, miként ha esőt várna, amely nagy csöppekben korbácsolja majd a sivatag homokgerinceit: az édes, pisztáciaízű zápor, illata akár a perzsa cukrárszédaké, vagy tapintásra inkább mint a tinta-színű, antarktisi jég érintése.

De majd a fehér zarándokhelyek kupolái alatt, az ismeretlen lombú fák tövébe gyűlve, ahová idegent csak alkalom vethet véletlen vetületként, ott más szavak esnek, másvalaki ismétli meg az időt, szóról szóra azt a ragozódást, amelyen a másmilyen nyelvben jelenlétünkkel átestünk.

Ugyanolyan láncsikorgás, amilyen a régi rabszolgahajókon – a horgonylác abban az estében gyökerezik, amikor már nem leszünk itt. A dagály hamarosan a szemhatárig emelkedik, ha nem is vennék róla tudomást: kiszáratva nyomom sem marad.

AL-AINI POSTAFIÓK

Mintha Arthur Rimbaud-nak címeznék levelet, elbizonytalanodva a távolság meg a járhatatlan vidék miatt: errefelé a napokat úgyszólván emberöltőkben mérik, a homokóra a legutóbbi esőt mutatja, a térképek tartalma pedig az angol háborúk idején kiégett: megfigyelhető az üszökverte és füstfogta hegyek lejtőin, amelyek még mindig szénként izzanak.

Az angol tisztak lelke a mennybe vágyakozott, hajóik pedig a Kalózpardon vesztegeltek; a katonák naphosszat ivóvíz után kutattak, lesték, hová jár

szomját oltani a rejtőzködő sivatagi vadszamar. És most mintegy képzeletben fölmerülni ebben a meredek tájban, ahogy csak fényképezőgép rögzíthetne ide, bottal a kezemben, nem kimondottan épeszű zarándokot.

Ezen a fekete vidéken, ahogy, úgy tűnik, vízszaggal hűtik a lobogó levegőt, pedig – a juhok hosszú gyapjából ítélve – hol van még a nyár beköszönte! Még el sem kezdtek írni a nyárelő töredező antik papírlapjára, még nem is zsendül a szinte parázsló sziklák közt a cserjéken a bogyók anilinje, amiből a tintát keverik a majdani íráshoz. És az én levelem, idegen betűivel, amely mint egy hosszú éjszaka lesz a sötét háttér előtt . . .

De az aláírást a végére a Dél Keresztje ejti kézjegyével, amely ott időz a magas dűne fölött, kitárulkozva zuhantában, miként valami megmásított álom, amelynek színtereit sohasem jártam, s melynek kötele mintha a díbai nagy sziklához lenne kötve, ahonnan kövel kirakott karavánutak vezetnek a homoktól befedett, ősi városok felé, és csupán annyi a talány, vajon melyik irányba is?

Semerre; nos, hát épp arra tartunk.

LESNI A HAJNAL MADARÁT

Amint a kurtán felsóhajtó ősz megérkezik, az árnyékok úgy csapódnak bele a homokba, akár a dárdahegy. Az időt a hűlő napóra mutatja, igazodva az égtájakhoz, a deirai nagy szélrózsa szerint. A napkelte hirtelen meredélye oldalra dől, mintha az égbolt árbocát a vöröslő vitorlával kissé megdőntené a Perzsiából fúvó szél.

Az ő hajóik mindig úton vannak, akként járnak-kelnek, akár a szárazon, a filippinók mindegyre rázzák a hajóharang nyelvét, miután már, a nappal jöttén, leoltották a lámpásokat. Hova tartanak vajon a magasra tornyozott rakománnyal, el a révkalauzok szeme előtt, mire lehet jó az a sok tengerifű meg a vesszőből fonott bútorok föltornyozott halmai? Mint valami szakadatlan költőzködés a túlpartról az innesső partra.

Végül majd bizonytalan és zilált csapatokban a honi fecskék mellett föltűnnek az első jövevények, s utóbb napokon át újabb és újabb rajok követik őket – világos lesz, hogy a szkíta égbolt immár üveg nél keményebb, és mostantól a dromedárok orra hajnali párától lesz nedves.

És a sivatagok törpe, hamuszínű galambja, amely alacsony röptével elsőként töri meg a hajnal felszínét, és hagyja ott nyomát a szélverés hajával simára söpört, gazdátlan terepeken, mire tárhatná szárnyát? Amikor a beduin sátrak szárnya sokkalta hatalmasabb, és a sólyom korai röpte végzetes.

A HOSSZÚ IDÉZET

Itt, az égbolt tükrös karámjaiban, valami egészen mástól indítatva, akár az emlékezetben vándorló emlékmű, mint egy tetszőlegesen kijelölt menet-irány . . .

Miközben igyekszem megtanulni a hosszú tartamú, érthetetlen mondatot, amely akár az útlevel, a menlevel, a tartózkodási engedély, ima szavai, homokban elgurult ezüstpénz;

Majd csak eljut valaki fülébe a hangom, gajdolásom, amely mintha a vízzel teli korsók mélyéről fakadna, verdesve az edények falát, nem tudván, hogy én vagyok a beszélő, és azt sem, hogy ki a hallgató.

Mindketten azonos lényegűek a telehold fényével a Dzsumeira fölött, egyikünk innen, másikunk viszont túl a pálmalevélből fonott, magas szárnyékon –

Az egyik teli szájjal halat eszik, a másik pedig még csak most készül halászni a dagály jöttével a hullámtörő gátján, hiába van tengeri gyöngyből és aranyból, És világít, akár a lámpás vagy a róka szeme: a túlhan levő sohasem fog rá igent mondani.

KALÓZPART

Az óceán a távoli öblökbe idejekorán meghozza téli adóját: a korallszigetek kagylópénzével fizet – huzamosan folyik a számvetés a fővenyen, és királyi felvigyázók ügyelnek, övükben a városok bélyegzőjével, hogy a nap múltán a tenger feléjük kiöltött nyelvére üssék az alkonyat felizzó, bíborszín pecsétjét, nyugtázva a feltorlódott hozadékot.

Ebben merül ki fehér ruhás küldetésük, miközben mások valahol a partszegély védettsége mögött téli tengeri hadjáratokról ábrándoznak, nem jut el fülükig a hullámok morzsolásának zaja, fejükben él csak a kipróbált morajlás, régi emlékként, amikor meggyújtották az olajos szövétnekeket, és hosszú kiáltások közepette vízre tolták gályáik.

De cserbenhagyatva azoktól az időktől és igazi parancs híján, híján a felhívásnak és a felszólításnak, az elült füstben a violás zászlóknak a keresztbe fektetett szablyákkal, a valamikori bástyafokok súlyának és a kitért, tágas kapuknak, immár az elképzelt zsákmány töredékén éldegélve, a tenger mélyére süllyedt örökrésszel, melyet ezernyi gyöngyhalász sem lesz képes visszaorozni, oda a mély merülésű dereglyék, oda a rakomány, szertefoszlott, akár az egykori eszmélet vagy lélekjelenlét, megtorpant, miként a zenéjét vesztett körtánc, hirtelen elakadt a dobok pergése, elfúlt a kürtök zengése, és elpattant vala-

mennyi húr, s a váratlan légvonatan feltámadt a homok, miként ha a tengert akarná kimerni tapogatóival, a két elem egymás sötét határain, egymás gyöngyházába dermedten.

De körös-körül a sivatag üli nagy éjszakai torát, mint végtelen csendet, földrésnyi éjszakát szakítva ki magának, melynek egét évezredek óta fürkészik a babilóni csillagjósok, átszellemülten és szinte légiesülve a széjjelömlött asztráliumban, miként valami tartósított időben, ahová azonban a homok dűnéi sem voltak képesek elérni mind a mai napig. A mennyboltot uralni! – ez a látszat tölti ki a szárnyas kóoroszlánok és az ötlábú kőbikák testét, miként a messzeség, ahová sohasem fognak eljutni, inkább a mélység az, ami felé törekszenek a nagy és tartós északi mondákban, melyekben fokozatosan megszűnik a zöld ábrándozása, és minden szinte a vörös izzásig hevül.

Ó, mérhetetlen birtoklása e földrésznek, számon tartva minden növénye és minden állata által, azonos útvonalalaiban a madarak röptének, mely tartalmazza a hatalmas vándorvonulások idejét, s ezeknek nincs koruk, nem esik említés róluk az ősi följegyzésekben, a följegyzések keletkezése előtti korokból valók, de nem a sivatagot megelőző időkből, mert előbb volt a sivatag önmaga nyugtalanságába zártan, és minden más majd csak jóval utána következik keletkezésében.

Itt, eltöltve ezt a magasságos éjszakát, mit sem érzékelve az Úr jelentéktelen áramlásának irányultságából, a jelentőségteljes dolgok mintha kivel-kivel külön-külön esnének meg, és összegezve ez tenné a történelem menetét, ahogy egy dagály visszahúzódik, és helyében egy apály tart, miként az időszámítás sem az időre vonatkozik, hanem a már megkezdett örökkévalóságra . . .

Az örökkévaló partok előtt a cápafogakkal bekerített kései piacokon a tengermély hangtalan árnyai suhannak át, kitöltve a félhomály rájuk vonatkozó zugait, ahonnan messzire hátrál a tűz vacogó sivatagi lobogása.

De ezt követően a hajnalok hajnala, ami tart. Micsoda viharzása ez az éjszaka derivátumainak! Mekkora szerencse, hogy még az élesen kirajzolódó árnyékok előtt érkezünk! Mielőtt a kihunyt fényű városok sorra meghatároznák helyüket a partszakaszokon, tornyokat rakva maguk fölé, miként valami délibáb trónusát.

Eljön a nap, amikor helyzetünk számunkra is áttekinthetővé válik. Valaki magányosan leszáll a partra, és magával hív bennünket. Nem lesz nehéz meghozni a döntést, amely mindeddig vizek szivárványhártyája mögött váratott magára. Ily hosszú útra ritkán szánhatja magát valaki, hogy a lélek átlényegüljön benne a vándorsólyom vadászszellemévé, mielőtt kezdetét vehetné bármiféle töprengés a partok áttetszően domborodó tagoltsága felett: ím, szándékunk, amely bejárhatatlan.

Élünk majd sátorlapunk mennyei szövédéke, a homokviharak szárnyai alatt, nem alapítva városokat, felprédálva ittlétünk adományait. Vajon ki lehetne, akit szóra bírhatnánk, hogy nagy drámai hévvel szóljon, biztosítva a végszót a valahonnan összefutó kórusnak. És csupán elszánt szemtanúiként a drámának, melynek cselekménye időleges, miként az idegen égalj.

Sorsot húzva a kétségbeesés demiurgiájában: kire mi háru! Ki milyen maszkot és miféle jelmezt ölt, hol találja meg alakítását? Ki végzi homokba leásott pylónként, mint jelzőoszlop az elágazás kinyitott ollójában, mely az égtájakat körkikkerekre szabdalja. És hogy a partra esszen innen a kilátás, a szélfogónak kitergetett, száradó halászhalókra, szemek közé akadt tengerifű szálaival. Ez lehetne számomra az érthető szcrep, melynek levegőre írt szövegét ujjammal képes lennék naphosszat követni, hogy csak az este jöttén fáradjak bele a lapozásba. Csekély óhajaimnak ennyi semmisége! És a nemzetségek, melyek özönlenek, támadnak tekintetemben e semmiségből, a fölmérni is nagy tömeg, a tágas sokaság . . .

Pedig mekkora nagy elvesztett háború folyt e helyen nemrég! Éjt nappallá téve üzemeltek a tábori kenyérsütő kemencék! Az agyagkondérokban rotyogott az olvadt ólom színében játszó leves. Kötélen vezettké elő és öldösték az áldozati állatokat, a lenyűzött bőrök a tenger vizében úsztak. Majd az ütközetek elültével a katonai térképészek fölmérték a terepet, és, véleményük szerint, igazságosan két részre osztották a papíron egy egycses, ceruzával meghúzott vonallal: ez lett utóbb a határvonal, egyik oldalán a levecseskondérok, a másikon meg a kiszült kenyerekkel. Utána azt mondták, hogy voltaképpen így mindenki jól járt. Csak a tenger tükrét nem tudták fölosztani, azt nem fogta a ceruza. Itt megmaradt szabad átjárása a végtelennek, és mindörökre érvényüket veszítették a zászlójelek. Az idegen matrózok mintha szárnyra akartak volna kapni, két kezükben a sárga átlójú zászlókkal hadonászva. Más tengerek felé irányították őket, olyan kikötőkbe, ahol azontúl a szerelemről ábrándozhattak.

Itt viszonylag keveset ábrándoznak, céltudatosá lett a lakosság. Nincs is itt helye ábrándozásnak, ilyesmit csupa idegen hurcol a fantáziáktól duzzadó zsákjában, mint afféle viharzsákban, félretéve a majdani nehéz napokra. A téli időre, amikor szirmaikat váltják a virágok – az estére ellilult csészelevelé hajnalra kiölti rózsaszín szirmát, míg a korábbi szirmokat leperajként a víz fölé sodorja a szél: a szárazföld ekképpen táplálja magára hagyott tengerét. És úgy tűnik, sohasem fog véget érni ez a merőleges áradás, mint valami tobzódás a levegőben úszó szigeteken, ahová csak a légörvény tölcsérére lehetne fölkapaszkodni, mint levegőből fonott kötél a meglévő hajókötelek és a vízbe alálógó kötélhágcsók helyett . . . Tehát semmi kézzelfogható, a testi

érzékelés mindahányszor visszahanyatlik a mennyei küszöbökről, el sem érhetné legalsó lépcsőfokát.

A hosszú átlók a képzelet beíratlan térképein! Ahogy elmúltunk azok lenni, akik voltunk, és mostantól, ím, már másvalakikként létezőnk, elkallódott hírnökeinkre várva.

MAURITS FERENC

SZÜRKÜLET, SZÜRKÜLETBEN

Fényképek egy éjjeliszekrényből

*„anya szemébe
süt a nap halkán
mondja
jaj”*

●
őszi napsütésben
a konyhafal előtt

apa
anya
géza
ottó
anni
bözsi

mozdulatlan
irgalom

●
ótata
fekete öltönyben
mintha intene
az összegyűrt
kiszáradt körtefa mellől

ezerkilencszázharminchét
nyarán

mielőtt
örökre legyintve
elment

ágnés
boldogan
ugrándozva
sündisznóval
kezében
pózol

a háttérben
a szőlőskertben
lenyugvó
fény
ragyog

etel
nyugágyban
olvasva
elszenderül

a sötétlő lugasban
hófehér könyve
csillanó holdvilág

linder néni
és anya
patinás barna mosollyal
átölelve egymást
a hering-stúdióban
harminckilencben

jó előre
mosolyogva
a leendő évtizedre

●
janit
az eperfa árnya
szinte
agyonnyomja

csak
tarkója
világít
egy véletlen
fénycsíkkal

●
ómama
valamit hadonász

összemosódott
szürke mosoly
suhint arcán

mögötte
megterített
isteni asztal

tiszta
fénylő
falatokkal

●
irénke
berkó
és én

hatalmas fekete traktorgumiban
lubickolunk

fröcsköljük
a kisduna egét

VARGA SÁNDOR

A LEÍRTAK

ahogy leírtam
már nem az ami volt
vagy mi lehetett volna
a leíratlanságban

se illata se íze
se színe se fonákja
se tegnapnak se mának

a leírtak roncsain
füstje sincs a lángnak

hiába írnám le
ezerszer is újra
mindazt amik voltunk
mindazt amik vagyunk

mert végül is mi leszünk
a leírtak magunk

Telecska, 2002. január 31.

FÁTUM

egy üres sor akár a csend
úgy rímél akár a semmi
ha a semmivel összecseng

úgy mint élet az étellel
ha az üres sorok között
már a semmit sem éred el

hiába is nyújtod karod
a te sorsod úgy alakul
ahogy megírja csillagod

hát bízzál csak csillagodban
egy szikrában élsz majd tovább
amely belőled kirobban

Telecska, 2002. február 20.

VAN-E OLYAN HELY

van-e egy olyan hely
és az hol
ahol ismeretlen
a pokol

van-e egy olyan hely
és az hol
ahol nincsen se harc
se terror

van-e egy édenkert
és az hol
rálelünk-e egyszer
valahol

Telecska, 2002. szeptember 11.

SINKOVITS PÉTER

HAJTÓMŰVEK A DOBOZBAN

1.

annyi minden
nem elkezdhető ismét

városszélen
albérleti szoba
a buszok
még későn is közlekedtek

mindent jóváteszünk
mondtuk

esernyőjét lezárva kecsesen
kibújt a felhők alól
észre sem véve
a száguldó delfineket

2.

egy pillanatra megálltam
azon a lefelé ereszkedő úton

vasárnap volt
kondulva zúgtak
az andalúziai harangok
majd mozdulni kezdtek
selymes levélrojtok
hullámozó bozontjukban
ismeretlen sajtás
mégis kellemes
mint nyárasztalon feledett méz

akkor figyeltem fel
a címfestő nyugágyat rajzol

a sarki bolt üveghalmaza fölé
meg piros napernyőt
hatalmas cilinderrel
melyből úgy hullottak ki
a múlt rovátkái
miként a vasalt ágynemű illata
jár-kel
szobáról szobára
évről évre

3.

ez a palotám
mondta az elrendelő
én meg elkábultam
a smaragdzöld ösvényen
s már hiába lendült
egy nőalakkal
a hintaszék

te legalább tudod
az öntörvényű
ismét
elszalasztott valamit

4.

később még annyit szólt
általam látsz

5.

a nemlét előtti készülődésről
kellene többet tudni

aszteroidák zajos üzenetei
képletek
rálátás a semmi síkján

időléptékben
zsákmányra semmi esély

6.

nincs engedmény
csak a büszke kérdés
rezdül immár

egymásba kapaszkodik
két szövetségese
a tértelen talapzat

7.

a vizsgálótiszt szerint
határozottan a tenger felől érkezett
a sós szellő
izmos csikók húzták
vonszolták
a lombok alá érve
már nyerítettek zihálva
miként adrienne csapkodhatott
véres uszonyával
vergődve
majd puhán elnyúlva
mint egy téli teniszpálya

nem mindennapi szél volt
diktálta a jegyzőkönyvbe
később a vizsgálótiszt
de az árnyak már menekültek
fél lépéssel mindig előtte az űző hadnak
s ahogy bezárult felettük az ég
felrajzolódott a távolból a lelógó indák
nyújtózkodó reményeiként
a megérkezésnek

8.

zaklatott tériszonyosok
álruhás barátnők
nyomkereső kalandorok

közlésem szomorú
a vadászatnak vége
méregtelenítő zóna következik

javasolt a rostos étrend
 napi háromszor fehér mustármag
 egy csillagkép-tolódásos
 másik nyárban pedig
 a vészfék nélküli balettcipők

VESZTEG FERENC

KÉT (rendhagyó) LIMERICK

A KI(NEM)NEVELT IDEALIZMUS

Amikor a társas eszmék kezdenek *ferdén**
 Lenni túszként másodlagosak, beáldozottak, mellőzöttek?

Az egyéni felelősség meg despotikusan kiélezett?

Lehet-e nemes kötelesség (még)?
 A vers(elés)?

* *elgázosítottan*

A HARSOGÓ NYELV

*Gyalázat, hogy
 „gallynak, bajnak nincs gazdája”.
 (Az idézett sor Moldova Györgyé)*

Szánalmas dadogással magasztos
 Állami érdekeket védelembe venni? Kinek fontos?
 Erkölcsei csődben már csak pénzért van mersz kiállni?
 Riadt szemű dadogókat koncíz, okos,
 Folyékony beszédre költő tanítson?

Újvidéken, 2002 októberében

BÖNDÖR PÁL

BANDIERA ROSSA

Utólag

a kommunizmussal mi a fenét
kezdek? Sokkos fél évszázadot éltem
benne – kenetlen ötödik kerék –
de leginkább mégis magamtól félttem:
Kevés hiányzott hogy még majd megértem
miért kellett úgy élnem ahogy éltem.

Azok akik e mesterséget értik
– megannyi régtől ismert pofa –
álmaink most másmilyen röffel mérik
s én is másképpen vagyok ostoba.
Hejnye! – ötvenötödik ez a nyár –
a rosszkedvem majd biztos tovaszáll
utólag.

SHORT STORY

Nem látom magam.
Magam se látom.
Ködös reggelen
volt osztálytársam:

A Természet-
tudományi
Tanszék
Vegyí Karán

volt rendes tanár
mikor elvált. Esküvői komája
vagyok. Behúzta a
hasát. Nem dohányzom –

mondta – már két
hónapja. Értettem is
meg nem is. Éjjeli
portás egy kimondhatatlan

nevű francia kis-
városban. Kocog. Megjavította a fogait.
Vitaminsalátákon él.

– Miket írsz e
szabad forrás-

kódú szoftverrel
itt most összevissza? –
Gyermekkori – illetve kamaszkori –
nagy szerelméhez

költözködött. Települt át.
A fiaim – mondtam –
az egyik itt
a másik az anyaországban

keresi és sehogyan sem
találja a helyét. Jebi ga.
Irigykedjél rám –
kérelt enyhén pocakos

ködbe vesző alakja. – A gyilkosok –
végül is – mindkettőnknek
megkegyelmeztek –
válaszoltam –

és ez nem mellettünk
szól éppen. S abban
a percben engem is
elnyelt a köd –

hülyéket beszélek:
A szemüvegem nem találom csupán
hogy segítségével
az olvasószemüvegem

megkeressem. Nem
mintha azzal sokkal
többet látnék. Esetleg
nem megyek neki – ugyan ugyan –

vakon a prozódíának
minduntalan. De különben is:
Miért ne? Miért?
Igen és igen. E töltelék vers-

sorban és strófában
nagyképűség lenne
mentséget konstruálnom
akár neki akár magamnak:

Nem ez az élet. Az élet nem ez.
Nem élet ez. – Az élet ilyen –
mondta a barátom. Az ikrek sírtak.
Apu Frankhonban van – mondta Janka.

Apa a francba ment – mondta Jani.
A komátok magán sem
tud segíteni – mondtam én. Olykor
szex-site-okon kóborol félhülyén.

Időnként még hazajön
vizsgáztatni. – A franciák ugyan
nem szeretik az arabokat
de a jugó-magyarokkal semmi bajuk.

Verselgatsz még? Nem is tudom –
talán már nem is. Gondolom ezek már
nem is versek. Remélem hogy
már nem versek. Elegem van

a versekből. Néha meg
fel kell csapnom agyamban
a kamasz-kalendáriumot
hogy újra erőre kapjak

és ne valljak szégyent.
Neked mennyi van még
a nyugdíjig? Nekem is
ugyanannyi. De a szerelem – vagy a szex? –

gondolom nem hal meg
bennem utána sem. Vagy a fene
tudja. A szószokon van
a hangsúly. Csakhogy

én éppen diétázom. – És te? –
Pihent agy mindenfélét kiagyal.
Egyelőre ennyi: Köszvé-
nyes úriemberek . . . és egy elhanyagolt fagyal-
sövény.

Amely mögött ott halandzsálnak
még mindig.

VANKÓ GERGELY

A DELFIN ÁLMA

Sebhelyes tengerek árján
vitorlázunk a végtelenbe.
Repülőhalak
fröccsentik maguk a tatra.
Feltűnőben
a formátlanság alakzatja. –
Nem találjuk a szókat:
szólanunk kell mégis,
mert hallgatásunkba belesenyved a föld,
a sugarak ráhervadnak a szirmokra
s azok önmagukba esnek.

Lehetnél hunyni kész ragyogás
az alkonygömb peremén,
lehetnél láva-sörény,
s lehetnél éneimnek
zamos pillanata. –
Égő szavad sem elég,
s a csöpp a szemedben
röpke és hasztalan.

Együtt keltünk ki a vizekből
a stegocephalusok talpain,
együtt szívtuk ki a velőt
az archeopteryx csontjaiból,
hogy tollúvá lobbajon
a gyíkszárny bőrlebernyege. –
Körömből a jegenyék
kinőttek ím:
száraz karók már
az üvegdarás égen.
Gyökerükben nedvet fújnak a békák,
s a korona sudarában
előbb-utóbb felzuborog az ér.

Rajzolj kígyófejeket a porba,
mígnem a szédület,
immáron holtan:
elér.
Rajzolj kígyófejeket,
ősemlős agyvelejét,
délutánba őszült titkot,
szőlőlevélt.
A medúzák szétfakadtak rég,
s a lendület széle:
szakadék.

Süket fülekre talál az ének,
melynek zengésében
halálod leélted.
Vakarózunk önlényünk
árnycserepeivel.

Álmaink ólom-sztratoszférák,
a vers:
szemünkbe türemelő idő –
kétes egyszer-voltság.
A teremtés,
akár a delfin álma:
ultrahangra cizellált.

Följebb kapaszkodnál
a föntnél:
titkokat titkol már
a kötél.
Alantra szállanál
a mélybe:
titkokkal tiltja már
a mélye. –
Kérdőjellé dermedt patak.
Partján,
a huszadik században,
vártalak.

SZOMBATHY BÁLINT

JUGOSLO JUGOS

ГРАЗУД КУПНА БЕРА

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDARD

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDARD

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDARD

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDARD

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDARD

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STAND

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STA

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDAR

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDAR

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDAR

Jugoslovenski standard
JUGOSLOVENSKI STANDAR

BÁLINT BÉLA

KORMEREVEDÉSBEN – II.

véget nem érőnek tűnő e több évtizedes
oda-vissza száguldozás,
lankadó
ingamozgás. tekintetem
a megroggyant út menti
feszületekbe – körhintapörgésben útitársaim – botlik
minduntalan.
délibáb köntösébe rejtett, sodort
csapdák
lépten-nyomon, ezért
résen lenni, maradni!

gondolat-zápor elől
menhely sehol. a rideg, viaszfedte arcokra
odafagynak a korábbi mosolyok.
érezem, mint mostohájának vélt magzatát,
elvetél engem
immár e táj, vidék.

csupán
játék az idővel,
óriásinga: váltakozó örömnapok-ürömnapok.
érezem, feszül, egyre szorosabb
indulataim, egykor nyakam köré
mily könnyelműen font,
selyemhurok-csokra.

a mind feszesebb szorítás fókuszában,
mint gombakalap,
duzzadnak aggodalmaim. túlfeszített e hallgatás.
íme,
ezzé lettünk, mi – szikes puszták kényszeredett
mostohái, vándorai – mi, a pattanásra ítéltetett
szappanbuborékok.

már-már
 úgy tűnik, hiába
 fogamzott meg
 az étellel
 büntetett magzat – vagy mégis ajándék lenne az?

azután mégis
 elillan e várakozás keltette koromkábulat.
 felhördül a menetrendtelen mozdony,
 imbolyogva meginog a szerelvény,
 mozdul a
 tétlenség. odakint, lassan egészet képeznek
 az egyre gyorsabban pergő képek.

lassanként
 összeolvad, egybeáll a hóbundába öltöztetett téli táj. igen,
 azért is

farkasszemet nézni a téllel,
 el minket ne nyeljen
 az efféle tésztderekú sínpár – igen, csak
 ropogjanak,
 pattogjanak az izzásig hevített acélkarikák!

vajúdik,
 mint az óssejt, önnönmagát hozza újra világra e táj,
 és hamis,
 hazug
 délibáb-köntösét vesse le!

BARANOVSKY EDIT

ÉN, ITT LENT

F. D.-nek – Desirének

ülök földi ágyamon
 gondolatban csonkán
 így kél a Nap a Hold
 mint én most itt régóta
 nem tudsz rólam semmit

egyszer illatos olajjal
kengetted mellemet
a föld alattunk remegett
húztuk az időt hogy
ne kelljen menni csak
egymást örülten szeretni
nem tudsz rólam semmit régóta
talán a háború a hibás
mi más lehet ily goromba
a halálos beteg góc abban
a mellemben, amelyet egyszer
illatos olajjal bekentél
jó hogy nem látod ez is
egy szörnyű hadiállapot
bár fegyver nem dördül de
sorsom életem eldől rövidesen
gyere értem egy érintetlen ösvényen
még mielőtt életem eldől vég-
érvényesen és ami kettőnkkel
történt el nem temetem itt hagyom
neked az illóolajos estét
minden perc óra nap hónap
év megújuló „eszméletlenségét” –
mit is vihetek magammal hisz
nélküled kell elindulnom
az egyvágányos útra
de te ne gondold csak az „Örök
visszatérésre” „tájfunos” múltunkra
ha nagyon hiányzom majd
nézz fel a Tejútra –

Szabadka (Kéri temető), 2002. július 29.

SZABAD-E SÍRNI?! . . .

Írmagunknak napjai
meg vannak számlálva
még majd beválik
Herder „utópiája” –

Szomszédolni se kéne
ott is ég a ház,
nincs ki tüzet olt,
füst, gáz és pernye száll.

Tűzmadarak raja – song
Délien, Nyugaton –
Pompeji-szindróma
élő-halott vázak, Bugacon –

Sóbálvánnyá lesz mindaz,
ki most hátranéz,
eltűnik Kárpátalja, Erdély, Vajdaság, Felvidék –

Tyúk előbb vagy a tojás?
Vészes egy szülés –
Mész- és jódhiány;
kéz-, láb-, fej-, agyferdülés.

Mit siratunk oly nagyon?!

A páholt múltat,
a faekés, ódon mát,
méregfogát holnapnak –

Azt mondom, ember, ne sírj,
tereld megmaradt „nyájadat” –
vágd szét a sziklát
találj tisztást, sasokat –

Az Istenre kérlek én,
fordíts egy lapot,
él helyett használj
bölcs, józan gondolatot.

Szabad-e sírni vagy sem?!

„Ez itt a kérdés.”
Árpád, Kárpát, Verecke szólít,
vagy csak minden szólam,
szemfényvesztés –
Delejes őseink sem léteztek,
gyúlékony, olvadékony,
lett minden volt ősi tett?!

Palics, 2002. július 7.

SATUS SÁNDOR PÁL

VERSERDŐBEN

(a 31. üzenet Irsának)

Szeretlek, szeretlek,
verserdőben kereslek.

Versfüveknek harmata,
versvirágnak illata,
versfészeknek melege,
versodúban cinege.

Fagyöngy a verslombokon,
verstó tükrén liliom,
versavaron gyöngyvirág,
a versfákon aranyág.

Verspázsiton táncot jársz,
versligetben reám vársz,
verserdőben verstündér,
versüzenet utolér . . .

Versbokorba rejtelek,
szeretlek, szeretlek.

VÁROM, HOGY RÁM NÉZZ

(a 25. üzenet Irsának)

Várom, hogy rám nézz,
ahogy a napfényt várja
az életnek induló mag,
ahogy a szőlő érését várják
a seregély madarak.

Várom, hogy rám nézz,
ahogy a fejtést várja
a jó gazda bora,
ahogy fuvallatra vár
az ellobbant tűz zsarátnoka.

Várom, hogy rám nézz,
ahogy a fehér papírt várják
az okos gondolatok,
ahogy a pontra várnak
a befejezetlen mondatok.

2000. augusztus 4.

MINT

(a 18. üzenet Irsának)

Őrizlek, mint nemes a vérét,
féltelek, mint kuli a bérét,
élvezlek, mint madár a röptét.

Tisztellek, mint hívó a papját,
úgy várlak, mint gyermek az anyját,
szeretlek, mint fenyő a magját.

SZÜGYI ZOLTÁN

PILLANGÓVERS I.

*vannak versek
melyek olyanok mint a pillangók
az érintésbe belepusztulnak
– ne bántsátok a pillangókat*

a nap felől
csak a vadgalamb figyel
szél búvik meg
a futórózsa sátrában

hideg gondolat neszez

a kert –
a kert az
mi még örömet szerez

kószál
márványszírom

elnyomja a hangokat
a kétely az iszony

de a fagnak hősiezen ellenáll
szilvafám –
a páfrány
a gyöngyvirágnak mutat utat

csendben
a rigók harcát nézem

tavaszi zajos tüneményként
ülük nászukat

létezem
– érzem

PILLANGÓVERS II.

pattog a tűz
buzdítom
gondozom
ápolom

nevelem

életem az őselem

éltetem

széjjelég a hagyma héja is

naponként a gondolat
az értelem

nem kérdem már
mi lesz velem

TARI ISTVÁN

HAMVAZÓSZERDA

Az eső csak esett, zuhogott
Szétáradó csöppek országos
vacogásában kérdezte a
Tanító vészjósló szigorral
– Gyerekek, milyen nap is van ma?
Bizony, hallgatni látszott akkor
érdemesebbnek:

elnémultunk

– Szárazszerda – bökte ki Ilus
gyanútlanul, törte meg buzgón,
a minden lében kanál Ilus,
a csendet . . .

A Tanító nyakán

kidagadtak az erek, vörös
 őrzöngés következett:

– Igen?

Hogy lehet ez száraz, amikor
 így esik? – üvöltötte vadul
 Az osztály riadtan hallgatott
 Az eső egyre hangosabban
 verte az ablakot, úgy, hogy a
 Tanító is inkább már neki
 motyogta fölháborodtan,
 nem nekünk:

– Nedves, nedves szerda
 ez NEDVES! Akinek szeme van,
 az láthatja: mennyire nedves!

PONYVA

Sokgyerekes tanárunk lihegve
 szerb képregényújságot terjesztett
 – Ebből játszva megtanulhatjátok
 államunk nyelvét, mely nélkül itt nem
 létezhetek – buzgott pöffeszkedve,
 mintha nélküle sem létezhetnének
 A képregényekben két ördögös
 partizángyerek lőtte halomra
 a balek, fasiszta megszállókat
 még a csópp gondolatfelhőket is
 átluggatták a füttyülő golyók
 – Úgy lőnek, hogy sohasem töltenek –
 szórakoztattam padtársaimat
 – Engem ez a ponyva nem érdekel –
 szóltam fennhangon, vérszemet kapva
 A sokgyermekes tanár, kisujján
 hosszúra nőtt körmével, kezdetben
 levegőhöz sem jutott

– Ez ponyva?

Ponyva? – tombolt elsötétült arccal
 – A népfelszabadító háború,
 megszállóink kiűzése néked

ponyva? A szabadságunk, az ponyva?
 Hogy lehet kitűnő tanuló az,
 aki hazaáruló? – tajtékzott
 – A hazaárulókat kivégzik
lik-vi-dál-ják háborús helyzetben
 mást nem is érdekelnek! – hörögte
 magánkívül

Tán akkor maradtam
 először szó nélkül . . . S örülhettem
 annak, hogy *NÁLUNK MOST NINCS HÁBORÚ!*

BARTHA GYÖRGY

CIRKUSZ ÉRKEZETT

A megereszkedett arcú ráncos férfi néz,
 Magából kinéz, erősen figyel.
 Sátorkarókat cövekelnék, fakalapács csattan,
 De rettegett akkor apja ölében, a páholyban,
 Mikor szembejött és arcába sírt egy
 Piros orrú rémség, a cukros nyalóka sem nyugtatott.
 És álmában kötélhányos volt
 Soká, és sírt, nagyon félt.
 És körülállták a fák biztatón, a sínek mentén,
 A töltés mentén, hol meredek lejtőn, télen
 Szánkó suhant. Kék fák biztatón.
 Hol most csupán beton a burján.

És megreszket a ráncos arcú férfi, erősen figyel,
 Fatagló csattog, sátor épül, s elsőként ott ül
 A fapadon. Izzadt tenyerében két gyermek
 Keze, és villan a vaku, és ijedt szemek
 Ölelnek, kétfelől, kábult majmot. Készül a kép,
 Megkövült emlék. És vajon hol van már a töltés,
 A felszedett rozsdás sínek. Fák sora.

KETTŐS FRONTHATÁS

mindenkor visszatér, kísért meg nem élt:
 álom, vágy, fennhangon tagadott érzelm-hologramsor,
 mérhetetlen kusza fagyökerek szőttese. mindenkor.
 és védekezni sem lehet, a tehetetlenség, a védtelenség
 bőrt, agyat, ideget borzol, már nem biztos, hogy félni kell,
 de önkínzón élvezni, mindenkor. bárhol. megkerülni, menekülni
 nem lehet, hiába a színes hangörület.
 és mindennek talán oka a folyó, mederbe szoríthatatlan folyó,
 ebként követ (ott ül, fekszik,
 liheg szakadatlan sarkadban, s néha, egyre gyakrabban, vakarózva
 megkísérli elúzni magáról az élősködőt, a hegyet,
 hegyen a fagyökerek szőttését).

A VALÓS VILÁG

mindig is udvari szobám volt.
 az ablak mindig a lugásra nyílt,
 meg a düledező kerítésre.
 borostyán futotta be sűrűn.
 (meg azok a szédületes viták a szomszédval,
 ki hivatott azt megjavítani.)
 és mindig egy sarokszobára vágytam.
 most dermedten bámulom az utcát.
 kint a napi szokásos mozgás.
 végül a fásult hullamerevségben,
 valami mozdul –
 gombnyomásra beindul
 a fekete-fehér számítógép-tündér.
 esik az eső. Végigömlik az üvegen.
 így legalább ablakot nem kell mosni.

BOGDÁN JÓZSEF

MELYIK VIRÁGOT SZERETEM A LEGJOBBAN

Én az árvácskát szeretem a legjobban. Azért szeretem, mert nagyon szép színű és nagyon szerény, kicsi. Én mikor ezt a virágot megismertem, hároméves voltam, és akkor már ültettem. Mikor esett az eső, arra emlékeztetett, hogy egy árva virág az (árvácska) árvácska. Legelőször kék árvácskát láttam.

*(Kosztolányi Ádám II. oszt. tanuló
Budapest, 1921)*

ÁRVÁCSKA, SZERETEM

Egy kék betű
a kertünkben,
egy ú betű.
Kis moccanás
a létünkben,
csend, fény, derű.

Egy csöpp tenyér
és belefér
a mindenség:
A tengerek,
az óceán,
a magas ég.

Zöld papucsban
egy lábikó,
egy botlás.
Egy zsebtükör,
egy tiszta szó,
egy csobbanás.

Ha anya szól,
ha apa hív,
a reggeli . . .
Oh, Istenem,
a fényedet
Te add neki!

Törökkanizsa, 2002. október 15.

KOSZTOLÁNYI KÖZELÉBEN

*Dr. Pomogáts Bélának, a Magyar
Írószövetség elnökségi tagjának*

*„Nézd a temetőket, mily roppant kövérek . . .”
(Kosztolányi Dezső: Temetők)*

Belédcsimpaszkodom én is, kedves Kosztolányi,
mint annyi író, költő, itt e sáros Délvidéken.
Úgy vájkálnak benned az éhes, kíváncsi ujjak,
mint kövér szőlőszemekben a rozsdás darazsak.

A szenteltvíz millió szeplője tarkítja immár
minden gúnyám. A jóllakott kövér temetők fényes
keresztjeinél, gyermekeink már nem ismerik az ő
és ü betűt, és nem hallják orgonaként megszólaló verseid.

Tízezer sárfolt és tízezer könnycsepp az életem.
Tudod, már túl vagyok az ezredik temetésen . . .
Belédkapaszkodom én is, kedves Kosztolányi,
mint annyi író, költő itt e síró Délvidéken.

Törökkanizsa, 2002. szeptember 12.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐNÉ ÚTLEVELE

*Republique Hongroise Passeport. Az útlevél száma: 79035.
Foglalkozása nyugdíjas. Születési hely és idő: Budapest,
1885. február 21. Lakhely: Budapest. Családi állapot: öz-
vegy. Termet: közép. Arc: kerek. Szem: szürke. Haj: ősz. Az
útlevélet 1963. július 19-én adták ki Budapesten. A 78 éves
Kosztolányi Dezsőné Harnos Ilona fekete-fehér fényképe
és saját kezű aláírása. Utoljára 1963. október 4-én lépte át
a határt Hegyeshalomnál.*

SZEMÉLYLEÍRÁSI ADATOK

Harmos Ilona ujjgyakorlata

Termet: közép. Arc: kerek.
 Ágyán angyal hempereg.
 Szeme szürke, haja ősz.
 Fedőt emelget a gőz.

SZÁZFORINTOS BÉLYEGILLETÉK

Harmos Ilona útlevelét forgatja

Nyolcvan felé az ember már csak angyalaival
 társalog. Ül a kanapén, és az ablakon belobogó
 felhőbe harap. Tejízű felhő a reggeli itala.
 Bekapcsolja a rádiót, és recsegni-ropogni kezd
 a csontja. Macskamelegség. Programszerű semmittevés.
 Nyolcvan felé az ember már olyan, mint a százforintos
 bélyegilleték. Beleragasztják a halál útlevelébe.
 Nyolcvan felé az ember nem lépi át a határt sem
 Röszkénéél, sem Hegyeshalomnál. Ül a fenekén.
 Komoly és határozott nyolcvan felé az ember,
 – és határtalanul kitágul a szíve.

Törökkanizsa, 2002. október 1.

HARKAI VASS ÉVA

ÁL-LIMERICK

senza nome(n est omen)

Van egy úr, nem tudja, hölgy-e.
 Amit lát, hegy-e vagy völgy-e?
 Föl-e vagy lefelé,
 lány-e vagy fiú-é? –
 Fiúja legyen vagy hölgye?

HOMORÚ LEVÉL

(a ju-mi újraolvasása közben)

sirálymellcsontot nyeltem
 ezért a (száz) panasz
 vitéz nagyanyám
 akváriumában
 legyek karfiol
 agyonvert csipkén
 menetrend kontrapunkt
 gerillák lába nyomán
 leng ég az erdő
 oltani kell a vöröslő tüzeket
 újraolvasni a tavaszt
 átértékelni az áthúzott verseket
 nem lepkevilág
 nem szó a szélben
 ilyenkor már rég
 tenyerünkön a hold
 hideg záporok függönyén túl
 mind távolabb
 a versírás ideje

SZONETT, OKTÓBER: REGGELRE ESŐ

hajnali háromkor
 felkelni s leírni
 nehogy elússzon
 (ez is) a költemény

túl magamon és
 túl a szonetten
 ébren evezünk
 a Léthe vizén

sarkig tárva az ablak
szemben a felkelő napnak
arcomig csúszik a fény

fáradt reggelek
lehetőleg áznak
a szobrok a tér közepén

SZONETT @ ARSP.YU

szonett aranykulcs
nyisd a zárat
a sor végére
olykor rátapad

a rím – nb. Kassák
a J. A.-versről: rímel! miféle
csengő-bongó áradat
az emigráció

kellős közepén
anno húszas évek
(nikkel szamovár)

míg végül rím
a rímre ottava
a sestinára rátalál

HAJNALBAN: KÉT SZONETT-SZILUETT

(Hommage à Pilinszky, J. A. & Füst M.)

kimozdul középről
a lap szélére el
felejt eloltani a villanyt
kérdésre nem felel

alvó szonettek
a jéghideg homokban
az egyik hajnaltájban kel
útra egyedül ballonkabátban

hűvös van a nyár el
lobbant már korán
sötétül s künn esik

a másik lélekszakadva
utána zihálva
a hegyre fel

TÓBIÁS KRISZTIÁN

VER/SEC

(részletek)

1.

Majd ha belőletek is színházigazgató lesz
ismételgette kazimír tanár úr
egyszer te is színházigazgató leszel
de nem lettem mert
egyedem-begyedem
sem budán sem pesten sem szegeden
de még újvidéken sem
pedig lehettem volna
akár színházigazgató
lettem töltőtollkoptató
kemény
e tény
s itt vagyok
becsukom a szemem
hallgatok
majd a gyerekkori varázsszó
ott legyek ahol akarok
hipp-hopp
igen ez a helyzet állása tanár úr
de maradok
aki vagyok.

2.

A jóska mindig is szimpatikus volt még
kisgyerek koromban mikor a parkban
játszottam a többiekkel jött és bicegett
a vászonnadrágban meg a gülü szemeivel
és kötötte a csomókat a madzagdarabra
és kibogozta és újból kötözgette ő volt
az egyetlen aki mindig visszaköszönt
még ha nem is köszöntem neki
akkor is visszaköszönt azt hallottam
hogy kiskorában fejbe rúgta egy ló
és azóta ilyen hogy csak csomóztat
meg köszön mindenkinek meg
a parkban is mer pisálni még
fényes nappal is és az sem zavarja
ha az öregasszonyok arra mennek
haza a templomból kiköszön nekik
a bokor mögül is ha meglátja őket
ez a jóska és aki nem köszön neki
vissza aki nem köszön neki még
ha a parkban is találkozik vele
és történetesen egy bokor tövében
pisál mert hogy ő akkor is odaszól
hogy szia azt rúgja fejbe a ló.

GÉBER LÁSZLÓ

TÖREDÉK

Semmilyen elvárásaim nincsenek, tőlem az egész
oldal is üresen maradhatna . . .

Csak anyám szeressen,
s az alma ízét ne feledjem.

Úgyis minden marad a régi,
az életet valahogy túl kell élni.

Itt van már november, tüzet kell rakni,
a királyokat sorra fel kell akasztani.

BESZÉDES ISTVÁN

MINDEN POROK KORMÁNYOSA

Éjjel történt a kis folyón,
hogy isten terhet úsztatott,
s az uszályhajón mind a homok,
amely még földet nem lakott.

Hóna alatt kormánylapát,
de vízbeesettért meg nem állt,
és mentőövet sem dobott,
megvetve szólt: Öngyilkosok,
azt hitték, most majd vízbe fúlnak,
s elfelejtették, bizton úsznak,
mi több, hogy úszóbajnokok!
Ezért nem áll meg a homok!
Szállítás késő nem lehet,
s nem kerülgethet itt fejet,
ki el nem késett még soha,
minden porok kormányosa.

SZELLEM A TALPÁN

Halkan lépdelj az éjjeli házban,
ne dühítsd fel a kísértetet,
ha ajtót feszít, ha edényeket
lök le a falról játéka közben.

Megdézsmálta a kenyérhajat,
kezében leégett gyertyát hordoz,
az árnyék semmilyen korcsoporthoz
nem tartozik, az sincs, ki vesse.

Egy embert keres, hogy addig kövesse,
míg át nem lendül utóbb a karfán,
minden bizonnyal szellem a talpán,
mi tejbe lép, ha dől a sajtár.

KICSINY KORÁBAN A SÁTÁN

Könnyebb lesz-e a tollnak, ha letetted,
hogy a meleg szél vegye fel, röptesse helyetted,
hogy testsúlyod érezze libegni feletted?
– tegnap az eszedben ez járt,
s nem tett könnyűvé, hogy papírra vetetted,
a bőrszínű lapra egy poklot megjárt,
megtért, majd eretnek
gyermekangyal hátán,
ki a mondat közepén elszaladt,
rikácsolt, s elbújt bicegőn és sántán,
hogy nézz oda, lám-lám,
toll sincs a kezében;
s való. Angyal még kicsiny korában a sátán.

NAGY ZSUZSA

ESŐBEN CSEPP CSILLAN

(dobbantós)

Esőben csepp csillan,
csillagban fény villan.
Mellemből tej cseppen,
elhagylak ma reggel.

Méhemben magzattal,
foganva hajnalban,
elmegyek sebtibe,
ne találj, messzire.

Lelkemben szívemmel,
szívemben énekkel,
elmegyek dalt szedni
magzatom szeretni.

Keresni ne keress,
hamisan ne szeress!
Eljövök újra én
jövőre magzatér'.

BÉKÁK, MADÁR . . .

Békák, madár meg a Maris
fejemben témák egy vershez,
de hiába ez is, az is,
ha szeretni forrón nem mersz.

Fut a kocsi, visz a vész,
témám ezután csak ez lesz,
és hogy beáll a hideg tél
s az isten hidege megvesz.

Nem kell nekem a kabátod,
te magad szeretve kellesz,
hogy jöjjenek aratások,
hol a szerelem kérékben lesz.

Ha meg engem szeretni, mondd,
nincsen elegendő merszed,
vidd el innen a kabátod,
hadd találjak másik kedvest.

CIMBALOMHALÁL

Ma meghalt bennem egy cimbalom –
Temetésén hegedű lány táncol,
kezében dáridó,
fején ének fátyol.

Ma gyatrább lett bennem egy dallam.
Hiszem, fogytam, múltam egy arasszal,
ma temetésem
vánszorgok lassan.

Ki voltam, nem leszek már mától.
Nézem csak magam valahol távol –
Az se én vagyok tán,
hisz lehetek bárhol.

Ma lyukat fúrt belém a semmi.
Érzem, semmivé kellene lenni –
Többre nem futja a
vers se, hát csak ennyi.

MOLNÁR RÓZSA

ÉBREDÉS

Míntha ébredés utáni szeretkezésre
hívnál, úgy törsz rám. Fölbreszted
minden porcikám, az agyamat, hogy
álmodjalak, és kitakarsz gondolataiddal . . .
pedig a te ébredésed sincs egyedül.
Mért követelsz? Mért követelsz apró
morszaként eledelül? Éhes vagyok magam is!
Emlékszel? Rég, kértem belőled egy
szeletet . . .
Ma már fölfalnálak, s jó, hogy
nem lehet.
Hajnalod átsikolt éjjelembe
kendőzetlen remegéssel. Pedig
szobák, falak, városok húzták rám
távolsággal hímozott leplüket. Vagy épp azért.
Látni akarsz . . . Látni akarod szívemre
abroncsolt reggeled . . . csak átpillantani
életembe, míg konyhában
kávét fő és egy asszony megpróbál
cukrot keverni keserű életedbe.

JÁTÉK

Labdázunk egymással. Pattogtunk,
pattogtattunk. Félben maradtál, s
hogy félben maradtam, látom. A
pofonok sosem csattantak csak
belső ajtóim csapódtak a falba.
Egyre több ajtó, egyre több falba.
Számoltalak. Meddig tudsz dominózni
velem? S magamat is számoltam. Settenő
bújócskákban roppantak lépteim
el felé. Bár nem akartad, de

azértisből még bevágtad a kertkaput
előttem. „Számháború!” – kiáltottad,
s úgy eltűntél az életemből, hogy
azóta tanulom a matematika nyelvét
hátha kiszámíthatóvá válsz, s
végtelenjeink egyszer egymásba futnak.

SZABÓ PALÓCZ ATTILA

KÍNOS KÉNYSZERHELYZETEK

mi a helyzet nálatok – kérni érdeklődve egy felületesen ismert
ismerős

hát milyen választ lehetne adni erre?
semmi, csak a szokásos . . .

semmi, csak a szokásos, amin most
s amin ilyenkor
keresztülmegyek
nem kevésbé felületesen, nem kevésbé kényszeredetten,
nem kevésbé jellegtelenül
ahogy ebben a kikényszerített beszélgetésben

nagyon, nagyon sok minden van, pajtikám,
de neked semmi!
. . . csak a szokásos élethelyzetek
neked sincs semmi más,
csak a már megszokott látomás,
neked sincs semmi más,
– a százszor megjárt állomás . . .

semmiségek körül forog a hajsza,
senki sincs, aki igazat adna,
s aki meghazudtolna,
s a hibát már jól tudod, hol keresd,
merülj el szépen a salakba’,

ne hidd különbnek magad
 mert neked sincs semmi más,
 csak a már megszokott látomás,
 neked sincs semmi más,
 – a százszor megjárt állomás . . .

nagyon, nagyon sok minden van, pajtikám,
 dolgok,
 melyeknek híre megy a faluban,
 stiláris élethelyzetek,
 stilizált orgazmusok garmada,
 mint az a fickó is,
 aki most boldogan megy haza,
 hogy másnál sincs semmi más, csak a szokásos . . .
 a megszokott élethelyzetek . . .
 mert senki sem árulna el semmit – s minek is? –,
 aminek vajh bármihez bármi köze van

nagyon, nagyon sok minden van, pajtikám,
 de neked semmi más,
 csak a már megszokott látomás,
 neked sincs semmi más,
 – a százszor megjárt állomás . . .
 nincs, és nem is keresed – s minek is? –,
 s miképpen ha boltíves, pókhálós vén terem
 zugában álmodó középkori baráttra nyitnád az ajtót
 ahogy hazatoppansz,
 akad fenn a lélegzet
 akad meg a szó
 s akárha ez is csak egy szokásos élethelyzet volna,
 csak annyira fontos . . .
 amilyen mulandó

MEG A BÉKÉLÉS IS MÉG

jó volna néha érteni
 egynémely gondolatot,
 mely felmerül bennem

jó volna sejtteni,
mi tőről fakad, ha sejtteni vélem . . .

jó volna ismerni az érzések hátterét . . .

s talán nem ártana – bárkivel! – megbékélni is
néha már . . .

HAZUGSÁG

magadba torzulsz
ahogy az áradat sodor
amerre szerepjátékaid visznek

ego-e az amit megrajzolsz magadról
sejtteni vélni sem mered
hogy különb lehetsz annál, mint aminek hisznek

mag(v)adhoz torzulsz
a pillanat réme vagy
jól működő gettóban rejtet el önmagad

VISELET

viseld el . . .
s mit ma elviselsz, ne szalaszd honlapra . . .

vidd magaddal,
hátrálva,
mit a dölýf majdan rólad önmagaddal elhíthet

s e hajnali versben,
ha végre orgazmusig prüszkölöd szózatod:
„micsoda megnyilatkozás!”
. . . csak viseld el

s nem keresve ébredést,
mint mikor önmagát szólítja meg a tükörben az
ember,

mint mikor hangosan mondja végig gondolatait
önmagának,
hát úgy próbáld érteni,
súgd, mondjad, lökd és bökd ki már,
szólj –
hogya szóval értesd meg magad . . .

szóra szó jön,
s koporsód már nem éri el a gondolat

KUBÁT GÁBOR

NS-SU DREAMLINE GHETTO

Az álomvonal-gettóban a Heréskerttől a Prozivkáig
Drogznak nyomoronc testvéreim
Az álomvonal-gettó a fejekben épült

Az álomvonal-gettót védem én
A Clash soul újra
És a Ghetto Defendant
Az álomvonal-gettó védelmén

De most még nagyobb
Még nagyobb,
Amíg alszik a tisztos város

Az álomvonal-gettó tűzfalára írom:
Soul-Jah
Tehát: szólja
Vagy mint a katona, szóuldzsa
Mondjad:

Ki védi meg ma este az álomvonal,
Álmos vonal hadseregét,
Ki tér meg a gettóban,
Amikor nem sárga csillagot, hanem bélyeget vagy sem viselve
állunk sorba,

S ez a harc lesz a végső, hurrá,
 mily jó a globalizáció
 agymosott robotok szennyében gázolva,
 csak a Graffiti a szabad, talán, a teljesen szerb Podbara
 mélyén,

az álmvonal-gettó bölcsőjén,
 mely bölcs, mint a tenger,
 csak a gettó szabad még,
 az imperializmus s hegemonia
 cukrozott egység-jelszavak mögé rejtve
 nem lesz graffiti az
 igazi gettó falánk
 teleírott falán

védelmére kelnek az utolsó időkben utolsó
 armageddon-szentek,
 hisz a tudósok sem közelednek a rák gyógyszeréhez,
 mert nem az egóban keresik okát,

csak az önzés maradt kint, minden este rejti titkait
 sejti ritka madarait az
 Álomvonal-gettó,

Bob Marley szól és egy asszony:
 Johnny jó fiú volt,
 Miért, miért, miért,
 Csak itt, szívemben van becsülete,
 Az én Johnnymnak,
 A gettó mélyén elrejtve . . .

Pedig Johnny hívó volt és jó gyerek.

GETTÓ-REGGAE

A gettósodó világ mélyén szólt utánam misziz Brown
 Barna cukrot át ha szegezheti tekintetét mindig rám
 Szóltam misziz ez a lap mindig bejő
 Ha friss a hús mindig akad vevő

Misziz Brown tudja meg jó gyerek vagyok
Az elmeintézetben fekvőtámaszokat nyomok

Nem maradt mára csak fonott kalács
A graham-kenyér kiszáradt mint keresztben az Ács

Kit bámulva követek tűzön-vízen át.

ORCSIK ROLAND

KIUGRÁS

a nyájas konstruálóhoz

bélyeg vízum
rakétavédelem
őszakarat őshaza
(h)őssegg alatt

heavy mentál
honfoglaló vírus
eredet/vég himnuszok
narratív banalitás

fejezetek nyílnak
a donátori törvénykönyvben
szaporodik egyre
a hengegő nyalakodás

innen és túl a határon
kiugrott a masiniszta
(füstöl a kötet címe
töltemények színe-java)

idemo na more
tatanka jotankával
először át a vörösön
utána a kékhez

tengerre megyünk
vízum útlevíl izmus
nélkül a kék metafora
kék hasonlat-lelkünk

ARS POLITICA

Ígéret-konténer,
tele száraz, fonnyadt szóvirággal.
Virgáccsal.
Elégedjek meg?
Hamuvá.
Veled se, amúgy se
marcipán az élet.
Hallgatásod kampánycsend.
Hacsak.
Kapcsold ki. Húzd le.
A sliccem. A blúzod.
És mint atom,
urnádba csusszan szavazatom.

SZÖGI CSABA

A DRÁGA BILINCS

Fáradt vagyok. Az árnyékodra
roskadok és
egyetlen társam a
hűlő árnyék, ahogy
odafújt emlékeid
mellé az
idő.
Tűnődő kézfejeink
az ujjak érintését
vágyják

sorvadó kínlódásában
 a tehetetlenségnek.
 Nincs már szép szavaknak
 szárnyain lengő
 verselés.
 A költő halott.
 És csak sóhajtani tudok.
 Mondataim vakok,
 süketek is
 talán, míg emlékcink
 falán lassan
 elkopik a múlt.
 Új falak épülnek,
 kedves, s
 amit magam köré
 építettem, onnan
 hiányoznak az ablakok.
 Csak tapogatni tudok.
 Vakon és
 bénán. Nem látlak.
 Csak matatok körben a
 sötétben és azt
 suttogom

miféle vers
 vetkezz, élvezz, semmisülj
 gyorsan, vadul, mindenestül
 de
 vágynám azért vállad
 érintését
 mellkasomon minden
 szürke hajnalokon
 párnámon hajszálak
 írják Neved
 megnyugvásképp
 mindennapok
 enyhítő írjául
 alá

talán már nem is
az én versem
új ember vakogja
bánatát a
gyűlölt, üres
éjszakába
mellettem az űr
szuszog
álmában feje meg-
megbillen
nyitva felejtett csapok
a Föld könnyei
e késő órán
halál ha virrad
menekülné-é, mondd
vagy előbb elzárna
a csapot

- - -

néha eszembe jutsz,
gondolataimba robbansz,
mint azon az estén,
az utolsón
képed úgy harapja agyam,
mint te akkor, karom,
vállam, nyakam, lelkem
ölelésséddel
s szinte maga köré csavar
a kín

- - -

mire várunk még
papírom fogy, könnyeim
lassan elszikkadnak
majd kérges testtel
öleljelek
száraz szerelmet lehelve
tikkadt ajkaidra
az enyészet menyasszonya
lennél,
vagy az enyém

vagy az enyém és
én vagyok az enyészet
maga
akkor bomoljunk el most
mire várunk még

- - -

kedvesem,
ne olvass e sorok között
szemrehányást
semmiképp
önnön félelmeim legnagyobbikát
vetem papírra épp,
melyet másként megnevezni
nem tudok
nem tudok
semmit sem tudok, csak
hogy így elemészt a jaj

- - -

s felgördül a sötét függöny
a kép
szűk és kopott szoba
meztelen villanykörte
a költő asztalánál
görnyed
agg keze százezer év magányában
markolja ugyanazon
írásgörcsben merevedve a
puszta levegőt

- - -

későre jár
e képek csalfák, nem
valóságok, tudom
százezer év magánya ott
ért véget, hol
elém lépett végzetem

- - -

s azóta oly megnyugtató
tudni azt, hogy
vagy

ma a vers helyett
majd álmodom
Rólad, bár
Véled álmodnék
inkább, s
egy részét leálmodnám
mosolyodnak, mely
Ajkadon Örök
a bíbor feledés
arénájában.

ez még nem az a
vers,
mi elmondja, mit érzek,
még nem tudom, csak
nézlek, csak
álmodom és
éjjelente álomban

PRESSBURGER CSABA-SAUL

ZÉNON ELJUT A PONTBÓL B PONTBA

Szakmány Györgynek

Mely szóval veszi kezdetét
a kibaszottság érzése vajon,
ha szétszartátok a tűréshatárt.

Mely mozdulattal veszi kezdetét
a tettlegesség vajon,
ha beverésre vár tejporos arcotok.

Mely szóra, mozdulatra váltható
a béketűréstelenség vajon,
mert csinovnyikra, csicskásra

halál vár-e vajon,
megérdemelt, erőszakos,
nagyon, nagyon, nagyon.

KIVÉGZÉS ELŐTTI TOR

Annyira szeretném látni,
hogy sivalkodva, mint egy disznó
– mint egy büdös disznó, ami vagytok –,
remegve vonszoljátok magatokat
a mocskos padlón,
hogy NEM,
hogy NEM AKAROM,
hogy NEEEE!,
hogy visítva ellenkeztek, de
nem tehettek
– végre! –,
semmit sem tehettek már.

ÁRAK

Van egy alak.
Tesz-vesz, buzgó.
Mások is, de ő másoknál is nyilvánvalóbban.
Látja ezt a barát, látja ezt az ellenség.
Minden a maga helyén:
a jó, a barát hatalmon,
a rossz, az ellenség ellenzékben.

Aztán a fordulat.

Az alak csak néz.
Olyan hirtelen történt minden.
Az ellenség szól hozzá:
„Meghalsz a baráttal együtt,
VAGY
vagy téged meghagyunk,
SÓT

sőt magasra emelünk,
DE
de akkor értünk teszel-veszel ezután.
Mindent csak értünk.”

Az alak, lehet, hogy vívódik.
Az alak, lehet, hogy mérlegel:
I. meghal
vagy
II. VAGY-SŐT-DE.
Az utóbbit választja.
Igaz, hogy így DE,
de
legalább SŐT,
sőt,
ha nem ő,
akkor lett volna valaki más,
rosszabb nála.
Ő viszont legbelül majd jó marad.

SZÜTS ZOLTÁN

SZÉLDZSEKI

Olyan erős volt a szél, mondta, hogy az autók
oldalához kent, és mint egy bábut, ráncigált.
Ti most könnyen nevettek rajtam,
de én akkor majdnem odavesztem.
Még az autók is lépésben haladtak,
pedig az olaszok arról híresek,
hogy vadul vezetnek és jó cipőket készítenek.
Mikor még senkinek sem volt,
a lányomnak már ilyet vettem, made in Italy.
Hogy győzöd a fizetésedből? – kérdezték tőlem.
Hogy győzöd, hogy mindig új ruhákba öltözteted?
Hisz úgy néz ki, mint aki most jött ki a butikból.

Lökésekben jött Isztria felől a bőra;
 majdnem odavesztem, a barátnőm azt mondta,
 örülség, túl nehéz ez az út egy nyugdíjasnak, kora
 visszatartotta, s rá nem beszélte dalmátok bora sem.
 Engem hajtott a kényszer Rómában az autók alá,
 mint hajdan oroszlánok elé tette,
 szívem összetört, mikor arra gondoltam, mondta,
 hogy kisunokám mennyire fog örülni a farmerdzsekinek,
 amit veszek neki, az aranyos kis dzsekinek,
 melyért az utat megtettem, a széllel bélelt dzsekinek.

TAPASZTALAT ESZI A MESTERT

Ezt nézze meg, papa, szól a kis elárúsítólány
 a Skálában, hermeneutikusan záródó dobozok,
 nem csalódhat az árában, csak 499-, hát ez a mai akció,
 nagy doboz, közepes doboz, kis doboz,
 három doboz egyben, s mindhárom
 hermeneutikusan záródik, több színben kapható,
 látja, egy egész hegy van belőle, mint a színeváltozás
 hegye, melyre Urunk fölment, a szent és
 kifürkészhetetlen Úr, de vigyázzon,
 csak amíg a készlet tart, csak az az öné, papa,
 amit kézben tart, legalábbis ezt mondták a vevők,
 na fogja meg, tapasztalja, hogy milyen praktikus,
 ne haragudjon, hogy mondom, de úgy néz ki ebben
 az öltönyben, mint egy patikus vagy egyetemi tanár,
 ja, vagy az is, bocsánat, s nézze már, olvassa csak el, mit ír itt,
 nem látja a papa szemüveg nélkül, hát felolvasom,
 hermeneutikusan záródó dobozkészlet, s mottója is van,
 a lényeg benne marad, s a címke segít felismerni, mi van benne,
 érti, papa. Hogy hol az ára?
 Hát itt a vonalkódja, ha van módja rá, vegye meg,
 hallgasson rám, és tegye meg, csalódnai nem fog.
 Tapasztalat eszi a mestert.

NYOM

Mindennap végigsétál a Stradunon, és nyomot hagy maga után.
E nyom olyan természetű, mint a lét, a van írása
játszódna mögötte, valami, ami mintegy öntudatlanul
és kivédhetetlenül teremődik.

Utána gondosan lejegyzí napjait, egyenként az eseményeket
és a sok kis finom lelkiállapotát, annak minden rezdülését
(a gyakori ágyúzás sem zavarta meg ebben),
lejegyzí összes idegességét, azt, hogy nem tűri,
ha valaki hozzáér, közel hajol az óvóhelyen. Már Szent Tamást
sem szerette, aki letaperolta az Urat, csak hogy meggyőződjék,
hogy ebből a szent sebből vér és víz,
ebből a szent oldalból vér és víz folyt.

Már magát a képet sem szerette, mégis valahogy vonzódott hozzá,
ahogy vér és víz folyik a szent oldalból,
mégis mindennap elsétált a Crkva sv. Markába,
megcsodálva a templom oldalára függesztett autóabroncsokat,
melyek túlérrett és erjedő szőlőfürtökként csüngnek,
s játszva visszapatintják a lövedékeket,
s csak néha gyúltak lángra, mint Illés tűzsekere, jegyezte meg,
mint Illés lángoló kerekű tűzsekere, mely a mennybe vágat,
oda visz mindannyiunkat, olyan ez a templom, jegyezte le,
halkan belépve, hogy ott meglesse a mellékhajó oltárképét,
melyen Szt. Tamás letaperolta az élő Urat.

Mert olvasta, hogy bizonyos értelemben nyomolvasók
vagyunk, a lét voayerjei, akiknek egyszeri következtetések
adatnak meg, és mégis lényegi, törvényszerű jelölteket
tulajdonítanak szavaiknak.

Így leste esténként, amikor már hideg tengeri szél fúj
be a templomajtón, az Úr és Tamás bizalmasan találkozott,
ilyenkor este mindig nyomot hagy maga után,
barátainak nem írt, nem válaszolt leveleikre,
csak cikkeiket olvasta a háború kezdete óta lapokban,
oldalaikból vér és víz folyt, őt pedig a hermeneutika
nagyjának tartották, mert estefelé titokban megleste
az Urat, ahogy letapintják a külső lényegét, és nem félt, hogy leütik a
pénzéért, vagy ételért, amit magával hordozhatott,
sőt, lehetne mondani, egyenesen Isert
látták visszajönni. Míg a káoszban mindenki izélt,

addig ő esténként megleste az Urat,
visszasétált, behúzta a kabátját, nem akarta, hogy hozzáérjen a víz.
Amikor hazaért, mindig nyomot hagyott,
puha papírra séták után, nagy szent tekercsre,
az egyedüli papírra, amit kapott, napi hatvan centi,
az egyedüli papír, amit kapott az ostrom idején,
egy nagy tekercsre, melyen még rajta volt az UNHCR pecsétje,
azt darabolt, és erre nyomott mindig, erre jegyezte le napjait,
hogyan mit evett, és mi idegesítette fel.

BENCSIK ORSOLYA

DAL

fügét viszek dániába
vagy a felhős alaszkába
fügémet nem adom senkinek
csak mutogatom
hogyan nézzék meg
ilyenem is van

LÉGSZOMJ

nincs költészet pedig hittem
rózsafüzért fűztem kinn az éjjel
szavakat morzsolok
fogam potyog
lassan elkopok
ha nem kapok és ha kell lopok
tejbe áztatott verssorokat

UTÓHANG

ne szólj rólam vers
ne szólj magadról vers
miről szólj?
nincs miről
már minden el van mondva

ÁLDOZAT

halál-halak röpködnek bennem
tizenhét évem túl öreg mindenhez
gyertek egyiptom macskái
egyetek

a hosszú úton eltévedtek
messze még a túlvilág
messze még a gúlába zárt ágy
csak itt ne hagyjatok

ŰR

csak a váz csak a tér
ami már semmit sem ér
mert már én is semmi vagyok
felőlem holnapután csonttá is fagyhatok